

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

JULIANE ΚΟΚΟΤΤ

της 11ης Ιανουαρίου 2007¹

I — Εισαγωγή

1. Στην παρούσα διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης, η Επιτροπή προβάλλει αιτίαση σχετικά με τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο διατάξεων της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών² (στο εξής: οδηγία για την προστασία των πτηνών) σε διάφορα ομόσπονδα κράτη της Αυστρίας.
2. Η διαδικασία κινήθηκε με έγγραφο οχλήσεως της 13ης Απριλίου 2000 και συνεχίστηκε με αιτιολογημένη γνώμη της 17ης Οκτωβρίου 2003. Η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή στις 8 Δεκεμβρίου 2004.
3. Κατόπιν της τροποποιήσεως διαφόρων σημείων του αυστριακού δικαίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:
 - 1) Η Δημοκρατία της Αυστρίας, παραλείποντας να μεταφέρει κατά τρόπο πλήρη και ορθό στο αυστριακό δίκαιο το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, το άρθρο 5, το άρθρο 6, παράγραφος 1, το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 4, το άρθρο 8, το άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και το άρθρο 11, της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών, παρέβη την υποχρέωση που υπέχει για ορθή και πλήρη μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εσωτερικό της δίκαιο.
 - 2) Να καταδικαστεί η Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα.
4. Η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητεί από το Δικαστήριο:
 - 1) Να απορρίψει την υπό κρίση προσφυγή ως αβάσιμη· να την απορρίψει ως αβάσιμη τουλάχιστον στο μέτρο που εν τω μεταξύ έλαβαν χώρα προσαρμογές της αυστριακής νομοθεσίας.
 - 2) Να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

² — ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 202, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/49/ΕΚ, της 29ης Ιουλίου 1997 (ΕΕ L 223, σ. 9).

II — Εκτίμηση

5. Η προσφυγή πρέπει να κριθεί με βάση την έννομη κατάσταση που ίσχυε κατά τη λήξη της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή με την αιτιολογημένη γνώμη της. Δεδομένου ότι η αιτιολογημένη γνώμη περιήλθε στη μόνιμη αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας της Αυστρίας στις 17 Οκτωβρίου 2003, κρίσιμος χρόνος είναι η 17η Δεκεμβρίου 2003.

A — Μερική αναγνώριση των λόγων προσφυγής

6. Η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αμφισβητεί την αιτίαση περί ανεπαρκούς μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο όσον αφορά το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, στα ομόσπονδα κράτη του Kärnten, της Κάτω Αυστρίας και της Στυρίας, το άρθρο 5 στα ομόσπονδα κράτη της Κάτω Αυστρίας και της Στυρίας, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας, καθώς και το άρθρο 7, παράγραφος 4, και το άρθρο 9 στο ομόσπονδο κράτος της Στυρίας, αλλά υπόσχεται να προσαρμόσει τη νομοθεσία της. Δεδομένου ότι η προσαρμογή αυτή δεν έλαβε χώρα μέχρι την εκπνοή της προβλεπόμενης στην αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, πρέπει, στο μέτρο αυτό, να θεωρηθεί συνολομολογηθείσα η παράβαση της Συνθήκης.

B — Επί του άρθρου 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

7. Το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών καθορίζει το πεδίο

εφαρμογής, δηλαδή την έκταση της σκοπούμενης με την οδηγία προστασίας. Το Δικαστήριο έχει ήδη καταστήσει σαφές ότι η διάταξη αυτή πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο³. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου αυτού έχουν ως εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία αφορά στη διατήρηση όλων των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η συνθήκη. Έχει αντικείμενο την προστασία, τη διαχείριση και τη ρύθμιση των ειδών αυτών και κανονίζει την εκμετάλλευσή τους.

2) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα πτηνά, τα αυγά, τις φωλιές και τους οικοτόπους τους.»

1. Ομόσπονδο κράτος του Burgenland

8. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος του Burgenland, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου, «προστατεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 88a του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου

3 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1987, 247/85, Επιτροπή κατά Βελγίου [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (Συλλογή 1987, σ. 3029, σκέψεις 18 επ.).

αυτού κράτους [...], όλα τα λοιπά είδη πτηνών, που ζουν σε άγρια κατάσταση, με εξαίρεση το ψαρόνι (*Sturnus vulgaris*)». Δεν γίνεται επίκληση άλλης γενικής προστατευτικής διατάξεως για το ψαρόνι.

πτηνών δυνάμει του άρθρου 1 είναι πράγματι σημαντική όχι μόνον για τη θήρα που ρυθμίζεται στο άρθρο 7, αλλά και για άλλες προσβολές κατά το άρθρο 5.

9. Η Δημοκρατία της Αυστρίας επικαλείται, όσον αφορά τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, αποκλειστικά διατάξεις του δικαίου περί θήρας, και συγκεκριμένα το γεγονός ότι μπορεί να επιτραπεί η θήρα ψαρονιών με πυροβόλο όπλο μόνο κατά το διάστημα από 15 Ιουλίου μέχρι 30 Νοεμβρίου προκειμένου να προστατευτούν οι αμπελουργικές καλλιέργειες. Αυτό προϋποθέτει την έκδοση κανονιστικής απόφασης βάσει του άρθρου 88α, παράγραφος 1, του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Burgenland, που μπορεί να εκδοθεί στις περιπτώσεις που προβλέπεται μαζική εμφάνιση ψαρονιών σε περιοχή αμπελώνων.

10. Ανεξαρτήτως του κατά πόσον επιτρέπεται η θέσπιση τέτοιων διατάξεων —όπως υποστηρίζει η Δημοκρατία της Αυστρίας— βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', τρίτη περίπτωση, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών⁴, σε κάθε περίπτωση δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τον πλήρη αποκλεισμό του ψαρονιού από την προστασία των πτηνών. Η προστασία όλων των

11. Κατά συνέπεια, το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών δεν έχει μεταφερθεί ορθά στο εσωτερικό δίκαιο στο ομόσπονδο κράτος του Burgenland.

2. Ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

12. Στο ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας τα είδη των προστατευτέων πτηνών καθορίζονται με κανονιστική απόφαση για την προστασία των ειδών, εκδιδόμενη βάσει του άρθρου 27, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου του ομόσπονδου αυτού κράτους περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου. Αντικείμενο προστασίας μπορούν να αποτελέσουν μη θηρεύσιμα ζώα που ζουν ελεύθερα «εφόσον το είδος τους συναντάται σπανίως στο ημεδαπό τοπίο ή κινδυνεύει η ύπαρξή τους ή εφόσον η διατήρησή τους εξυπηρετεί δημόσιο συμφέρον για λόγους φυσικής οικονομίας [...]».

13. Κατά την Επιτροπή η νομοθετική αυτή ρύθμιση δεν επιτρέπει την προστασία όλων των ειδών πτηνών που καλύπτει το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των αγρίων πτηνών. Συγκεκριμένα, εξαιρούνται ρητώς από την προστασία των πτηνών ιδίως η

4 — Βλ. σχετικά κατωτέρω, σημεία 121 επ.

κίσσα (*Pica pica*), η φλαμανδική κίσσα (*Garrulus glandarius*), η κουρούνα (*Corvus corone corone*) και η σταχτοκουρούνα (*Corvus corone cornix*).

14. Στις αιτιάσεις σχετικά με την υφιστάμενη έννομη κατάσταση η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπο συνάδοντα προς την οδηγία για την προστασία των πτηνών, και συγκεκριμένα προβλέπεται ρητώς ότι πρέπει να τηρούνται οι επιταγές των άρθρων 5 έως 7 και 9.

15. Η μεταφορά όμως μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν εξασφαλίζεται μόνο με αυτό. Η μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ώστε κάθε εφαρμοστής του δικαίου να εφαρμόζει τις διατάξεις περί μεταφοράς κατά τον τρόπο που επιτάσσει η οδηγία, ακόμη και αν δεν γνωρίζει την οδηγία. Κατά συνέπεια, όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο, μόνη η σύμφωνη με τις επιταγές της οδηγίας εκτέλεση εκ μέρους των εθνικών αρχών δεν έχει τη σαφήνεια και την ακρίβεια που απαιτούνται προς πλήρωση της επιταγής της ασφαλείας δικαίου⁵. Ακόμη, μια απλή διοικητική πρακτική, που από τη φύση της μπορεί να μεταβάλλεται κατά βούληση από τη διοίκηση και που στερείται της προσήκουσας δημοσιότητας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά έγκυρη εκτέλεση των υποχρεώσεων

που πηγάζουν από το κοινοτικό δίκαιο⁶. Πέραν αυτού, η ακρίβεια της μεταφοράς αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, δεδομένου ότι έχει ανατεθεί στα κράτη μέλη η διαχείριση της συνολικής φυσικής κληρονομιάς στην επικράτεια εκάστου εξ αυτών⁷.

16. Στην προκειμένη περίπτωση, η διατύπωση του άρθρου 27, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας θέτει προστασίας της φύσεως και του τοπίου θέτει εν αμφιβολή την πλήρη μεταφορά του άρθρου 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών στο εσωτερικό δίκαιο, διότι τα θηρέυσμα πτηνά δεν μπορούν να συμπεριληφθούν σε κανονιστική απόφαση για την προστασία των ειδών, μολονότι καλύπτονται από την οδηγία για την προστασία των πτηνών. Εκτός αυτού, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προστασίας μόνον σπάνια είδη. Και αυτό επίσης αποτελεί περιορισμό που δεν συνάγεται από το άρθρο 1. Η αναφορά στα άρθρα 5 έως 7 και 9 δεν μπορεί να καλύψει τις ελλείψεις αυτές, διότι δεν περιλαμβάνει το άρθρο 1.

17. Προβληματικό είναι, εξάλλου, επίσης το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας θα επιθυμούσε ενδεχομένως να προστατεύσει μόνον τα είδη που ενδημούν σε αυτή, μολονότι αυτό δεν προκύπτει αναγκαστικά από το άρθρο 27. Το Δικαστήριο έχει κρίνει

5 — Αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2001, C-144/99, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 2001, σ. I-3541, σκέψη 21) και της 19ης Σεπτεμβρίου 1996, C-236/95, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 1996, σ. I-4459, σκέψεις 12 επ.): βλ., επίσης, στον τομέα του περιβάλλοντος, τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα Stix-Hackl της 14ης Ιανουαρίου 2003, C-233/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2003, σ. I-6625, σημείο 73).

6 — Αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 1997, C-197/96, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1997, σ. I-1489, σκέψη 14), της 9ης Μαρτίου 2000, C-358/98, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2000, σ. I-1255, σκέψη 17), της 7ης Μαρτίου 2002, C-145/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2002, σ. I-2235, σκέψη 30) και της 10ης Μαρτίου 2005, C-33/03, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 2005, σ. I-1865, σκέψη 25).

7 — Αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1987, 262/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (Συλλογή 1987, σ. 3073, σκέψη 39), και της 7ης Δεκεμβρίου 2000, C-38/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας [θηρευτικές περίοδοι] (Συλλογή 2000, σ. I-10941, σκέψη 53).

ότι η οδηγία για την προστασία των πτηνών προστατεύει σε κάθε κράτος μέλος όλα τα είδη πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η Συνθήκη — τόσο τα είδη που ζουν στο κράτος αυτό, όσο και είδη που συναντώνται μόνον σε άλλα κράτη μέλη⁸. Διαφορές υφίστανται μόνον όσον αφορά τις εκάστοτε εφαρμοστέες προστατευτικές διατάξεις.

«Με την επιφύλαξη των άρθρων 7 και 9, τα κράτη μέλη υιοθετούν τα αναγκαία μέτρα για να εγκαθιδρύσουν ένα γενικό καθεστώς προστασίας όλων των ειδών πτηνών που αναφέρονται στο άρθρο 1 και περιλαμβάνουν ειδικότερα την απαγόρευση:

α) του εκ προθέσεως φόνου ή συλλήψεως πτηνών με οιονδήποτε τρόπο·

18. Εκτός αυτού, ορθώς η Επιτροπή διατυπώνει την αιτίαση ότι ορισμένα είδη, συγκεκριμένα η κίσσα, η φλαμανδική κίσσα, η κουρούνα και η σταχτοκουρούνα, έχουν αποκλεισθεί από το πεδίο προστασίας. Το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών καλύπτει και αυτά τα είδη.

β) της εκ προθέσεως καταστροφής ή βλάβης των φωλιών και των αυγών και της αφαιρέσεως των φωλιών·

19. Κατά συνέπεια, και στο ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας η μεταφορά του άρθρου 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών στο εσωτερικό δίκαιο δεν είναι προσηκουσα.

γ) της συλλογής των αυγών στη φύση και της κατοχής τους έστω και κενών·

Γ — *Επί του άρθρου 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών*

δ) της σκόπιμης ενοχλήσεως των πτηνών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο αναπαραγωγής και εξαρτήσεως, όταν αυτή έχει σημαντικές συνέπειες σε σχέση με τους αντικειμενικούς σκοπούς της παρούσας οδηγίας·

20. Το άρθρο 5 έχει ως εξής:

⁸ — Απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (προπαρετεθείσα στην υποσημείωση 3, σκέψεις 21 επ.).

ε) της κατοχής των ειδών πτηνών, των οποίων απαγορεύεται η θήρα και η σύλληψη.»

1. Ομόσπονδο κράτος του Burgenland

α) Ως προς την προστασία του ψαρονιού

21. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος του Burgenland, η Επιτροπή μέμφεται την προαναφερθείσα ανεπαρκή προστασία του ψαρονιού με το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 88a, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Burgenland⁹, και ως παράβαση του άρθρου 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Το γεγονός ότι —όπως καταδείχθηκε ανωτέρω— το ψαρόνι εξαιρείται, κατά παράβαση του άρθρου 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, συνιστά συγχρόνως παράβαση και του άρθρου 5. Πράγματι, η προστασία του άρθρου 5 εκτείνεται σε όλα τα είδη πτηνών που εμπίπτουν στο άρθρο 1.

22. Η παρέκκλιση από το άρθρο 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών μπορεί πάντως, κατ' αρχήν, να δικαιολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, εφόσον συντρέχει κάποιος από τους αναφερόμενους στο άρθρο αυτό λόγους και δεν υφίσταται άλλη ικανοποιητική λύση. Όσον αφορά το ψαρόνι, ως τέτοιος λόγος προβάλλεται η πρόληψη σοβαρών ζημιών στις αμπελουργικές καλλιέργειες. Ο λόγος αυτός μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να

δικαιολογήσει παρεκκλίσεις από το άρθρο 5¹⁰. Η δικαιολόγηση δεν μπορεί όμως να καλύψει την πλήρη εξαίρεση του ψαρονιού από την προστασία των πτηνών, όπως συμβαίνει εν προκειμένω. Πράγματι, αποκλείεται το είδος αυτό να προκαλεί σοβαρές ζημιές οποτεδήποτε και ανεξαρτήτως του μεγέθους του πληθυσμού. Κατά συνέπεια, είναι βάσιμη, όσον αφορά το ψαρόνι, η αιτίαση περί παραβάσεως του άρθρου 5.

β) Ως προς την προστασία των φωλιών

23. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι η κανονιστική απόφαση του ομόσπονδου κράτους του Burgenland για την προστασία των ειδών θεσπίζει, κατά παράβαση των άρθρων 5 και 9 της οδηγίας για την προστασία των αγρίων πτηνών, μια γενική διάταξη εισάγουσα εξαίρεση και όσον αφορά την εκ προθέσεως πρόκληση βλάβης των σημείων όπου εμφωλεύουν, αναπαράγονται, αναπαύονται και διαχειμάζουν τα προστατευόμενα είδη. Αυτό προκύπτει από το άρθρο 6 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους του Burgenland για την προστασία των ειδών, σύμφωνα με την οποία «οι διατάξεις της παρούσας αποφάσεως δεν θίγουν τη νόμιμη άσκηση της θήρας και της αλιείας [...]».

10 — Βλ., κατά τα λοιπά, όσον αφορά τη συμφωνία των ρυθμίσεων που αφορούν το ψαρόνι με το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, τα σημεία 121 επ. που ακολουθούν.

9 — Αναφορά στις διατάξεις αυτές γίνεται ανωτέρω, στο σημείο 8.

24. Σε αυτή την αιτίαση της Επιτροπής, η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι, παρά τη ρύθμιση που προβλέπει το άρθρο 6 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους του Burgenland για την προστασία των ειδών, τα άρθρα 16 έως 16b του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου εξασφαλίζουν την προστασία των ειδών σε όλα τα στάδια της αναπτύξεώς τους.

25. Πράγματι, κατά το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 4, πρώτο εδάφιο, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου, τα πτηνά —με εξαίρεση το ψαρόνι— δεν πρέπει, σε όλα τα στάδια της αναπτύξεώς τους, ούτε να διώκονται, να ενοχλούνται, να συλλαμβάνονται, να μεταφέρονται, να κρατούνται, να τραυματίζονται, να φονεύονται, να φυλακίζονται, να αφαιρούνται, ούτε να βλάπτονται. Με τον τρόπο αυτό, αν και δεν γίνεται ρητή αναφορά στις φωλιές και τα αυγά, προφανώς έχουν κατ' αρχήν μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο οι απαγορεύσεις του άρθρου 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Οι απαγορεύσεις του ομόσπονδου κράτους του Burgenland είναι μάλιστα εν μέρει αυστηρότερες, διότι δεν περιορίζονται σε συμπεριφορά εκ προθέσεως.

26. Ο νομοθέτης του Burgenland δέχεται, εντούτοις, ότι, ιδίως όσον αφορά τις φωλιές που πρέπει να προστατεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 5, στοιχείο β', της οδηγίας για την προστασία των αγρίων πτηνών, χρειάζεται μια περαιτέρω ρύθμιση. Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου, η κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους

πρέπει να παραθέσει σε μια κανονιστική απόφαση τα ζωικά είδη, για την προστασία των οποίων απαγορεύεται η αφαίρεση, βλάβη ή καταστροφή των φωλιών και των τόπων εγκαταστάσεώς τους, των τόπων ζευγαρώματος, αναπαραγωγής, αναπαύσεως και χειμερίας νάρκης (λόχμες και δέντρα με κουφάλες, βράχοι και πλαγιές επώασεως, καλαμιώνες, υπόγειες φωλιές και παρεμφερή μέρη). Εξ αυτού συνάγεται, κατ' αντιδιαστολή, ότι οι γενικές απαγορεύσεις του άρθρου 16, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου δεν καλύπτουν αυτές τις μορφές βλάβης, μολονότι αυτές σε καμία περίπτωση δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Κατά συνέπεια, στο μέτρο αυτό η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους του Burgenland είναι δυνατόν να παρερμηνευθεί.

27. Αυτές οι ελλείψεις της μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν θεραπεύονται από τις ρυθμίσεις της κανονιστικής αποφάσεως περί προστασίας των ειδών του ομόσπονδου κράτους του Burgenland. Τα απαιτούμενα στοιχεία προβλέπονται στο άρθρο 2 της αποφάσεως αυτής όχι για όλα τα προστατευτέα είδη πτηνών, αλλά για λίγα είδη, που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο. Κατά συνέπεια υπάρχει ο φόβος ότι δεν προστατεύονται οι φωλιές άλλων ειδών. Εκτός αυτού, η κανονιστική απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 6 αυτής, δεν ισχύει —όπως ορθά αιτιάζεται η Επιτροπή— για τη θηρευτική και αλιευτική δραστηριότητα. Οι κυνηγοί και οι αλιείς θα μπορούσαν να θεωρήσουν ότι τους δίδεται το ελεύθερο για τη βλάβη των φωλιών.

28. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν επιχειρεί να δικαιολογήσει αυτές τις ρυθμίσεις, παρέλκει η εξέταση των

ισχυρισμών της Επιτροπής σχετικά με την αντίθεση προς το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των αγρίων πτηνών.

άρθρο 1 αποτελεί συγχρόνως παράβαση του άρθρου 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, διότι το άρθρο αυτό αναφέρεται ρητώς σε όλα τα είδη πτηνών που εμπίπτουν στο άρθρο 1¹².

29. Η προσφυγή είναι, συνεπώς, βάσιμη και ως προς αυτό το σημείο.

2. Ομόσπονδο κράτος του Kärnten

30. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος του Kärnten, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το παράρτημα 1 της ισχύουσας στο ομόσπονδο αυτό κράτος κανονιστικής αποφάσεως για την προστασία των ζωικών ειδών εξαιρεί από τα «πλήρως προστατευόμενα ζωικά είδη» ορισμένα είδη πτηνών [κουρούνα, σταχτοκουρούνα, φλαμανδική κίσσα, κάργια (*Corvus monedula*), κίσσα και σπιτοσπουργίτη (*Passer domesticus*)], αντίθετα από τα οριζόμενα στην οδηγία για την προστασία των πτηνών.

31. Το γεγονός αυτό αναφέρεται από την Επιτροπή για να αιτιολογηθεί η ανεπαρκής μεταφορά του άρθρου 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών στο εσωτερικό δίκαιο, και δεν αμφισβητείται από τη Δημοκρατία της Αυστρίας¹¹. Όπως προαναφέρθηκε, η μη θέση υπό προστασία ορισμένων ειδών πτηνών που καλύπτονται από το

32. Η Επιτροπή αναφέρει βέβαια και το κατοικίδιο περιστέρι που επανήλθε σε άγρια κατάσταση (*Columba livia*);, διευκρίνισε όμως στο εισαγωγικό μέρος της προσφυγής της ότι το είδος αυτό δεν εμπίπτει, κατά την άποψή της (στην Αυστρία);, στις ρυθμίσεις της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Δεδομένου ότι η προσφυγή είναι, στο σημείο αυτό, αντιφατική, δεν πληροί, στο μέτρο αυτό, τις επιταγές του άρθρου 38, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας και είναι, όσον αφορά το κατοικίδιο περιστέρι που επανήλθε σε άγρια κατάσταση, απαράδεκτη¹³.

33. Πέραν αυτού, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 68, παράγραφος 1, σημείο 19, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Kärnten περί θήρας δεν αποτελεί, για τα φτερωτά θηράματα που υπόκεινται στη νομοθεσία περί θήρας, μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των περιεχομένων στο άρθρο 5, στοιχεία α' και ε', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών απαγορεύσεων του εκ προθέσεως φόνου ή συλλήψεως ή της κατοχής πτηνών που εμπίπτουν στο άρθρο 1. Η διάταξη αυτή απαγορεύει μόνο τη βλάβη των φωλιών. Ούτε οι προβαλλόμενες

12 — Βλ. επί της παρόμοιας παραβάσεως στο Burgenland ανωτέρω, σημείο 21.

13 — Βλ. τις προτάσεις μου της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, C-235/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας [Κατάλογος IBA] (δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σημεία 94 επ.).

11 — Βλ. αντίστοιχα ανωτέρω, σημείο 6.

από τη Δημοκρατία της Αυστρίας διατάξεις των άρθρων 68, παράγραφος 1, σημείο 19, και 51, παράγραφος 4α, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Kärnten περί θήρας περιέχουν αντίστοιχους κανόνες περί μεταφοράς των ρυθμίσεων της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

34. Η προσφυγή της Επιτροπής είναι, κατά συνέπεια, και ως προς το σημείο αυτό βάσιμη, με εξαίρεση την απαράδεκτη αιτίαση όσον αφορά το κατοικίδιο περιστέρι που επανήλθε σε άγρια κατάσταση.

3. Ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

35. Η Επιτροπή μέμφεται, αφενός, τον περιορισμό της κανονιστικής εξουσιοδοτήσεως που περιέχεται στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου στα είδη που ενδημούν. Η προαναφερθείσα διάταξη ορίζει ότι «[...] Αντικείμενο προστασίας, με κανονιστική απόφαση της Κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους, μπορούν να αποτελέσουν μη θηρεύσιμα ζώα που ζουν ελεύθερα, εφόσον το είδος τους συναντάται σπανίως στο ημεδαπό τοπίο ή κινδυνεύει η ύπαρξή τους ή εφόσον η διατήρησή τους εξυπηρετεί δημόσιο συμφέρον [...]». Αιτιάζεται το γεγονός ότι το άρθρο 5, σημείο 1, της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί προστασίας των ειδών εξαιρεί την κίσσα, τη χρυσοκαράκλα, τον μαύρο κόρακα και τη σταχτοκουρούνα από τα προστατευόμενα είδη πτηνών.

36. Η αιτίαση της Επιτροπής περιορίζεται, συνεπώς, όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας, στη μη παροχή προστασίας σε όλα τα προστατευτέα είδη. Στο μέτρο αυτό, διαπιστώθηκε ότι ούτε το άρθρο 27 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως και του τοπίου, ούτε το άρθρο 5, σημείο 1, της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί προστασίας των ειδών εξασφαλίζουν επαρκή προστασία των ειδών που καλύπτει το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Αυτό συνιστά συγχρόνως παράβαση του άρθρου 5, που προβλέπει, όσον αφορά τα προστατευόμενα είδη, την ίδια έκταση προστασίας με το άρθρο 1 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών¹⁴.

Δ — Επί του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

37. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών απαγορεύει τις συναλλαγές που έχουν ως αντικείμενο τα είδη πτηνών που εμπίπτουν στο άρθρο 1:

«Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, τα κράτη μέλη απαγορεύουν για όλα τα είδη των πτηνών που αναφέρονται στο άρθρο 1, την πώληση, τη μεταφορά για πώληση, την κατοχή για πώληση καθώς και τη διάθεση για πώληση των ζωντανών και

¹⁴ — Βλ. σχετικά με παρόμοιες παραβάσεις στο Burgenland ανωτέρω, σημείο 21, και στο Kärnten, σημείο 31.

νεκρών πτηνών καθώς και οιοδήποτε μέρους ή προϊόντος που προέρχεται από το πτηνό και που αναγνωρίζεται εύκολα.»

πτηνών ρυθμίζει ποια είδη πτηνών μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο θηρευτικών πράξεων. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

38. Στα Τμήματα 1 και 2 του Παραρτήματος ΙΙ περιλαμβάνονται ορισμένα είδη, για τα οποία δεν ισχύει, υπό ορισμένους όρους, η απαγόρευση πωλήσεως.

«Ανάλογα με το επίπεδο του πληθυσμού τους, τη γεωγραφική κατανομή και τον ρυθμό αναπαραγωγής τους σ' όλη την Κοινότητα, τα αναφερόμενα στο Παράρτημα ΙΙ είδη είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο θηρευτικών πράξεων στα πλαίσια της εθνικής νομοθεσίας.»

39. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι η απαγόρευση αυτή δεν μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας για την κίσσα, τη φλαμανδική κίσσα, την κουρούνα και τη σταχτοκουρούνα. Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι εκ παραδρομής δεν περιελήφθησαν τα πτηνά αυτά στον κατάλογο των πτηνών των οποίων επιτρέπεται η θήρα στην Αυστρία, στο Παράρτημα ΙΙ της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η ένσταση όμως αυτή δεν είναι κρίσιμη σε σχέση με την υπό κρίση αιτίαση, διότι η δυνατότητα θήρας δεν θα οδηγούσε αναγκαστικά και σε εξαίρεση από την απαγόρευση εμπορίας.

1. Ομόσπονδο κράτος του Kärnten

40. Κατά συνέπεια, και ως προς το σημείο αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή.

42. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, της εκτελεστικής κανονιστικής αποφάσεως που αφορά τον νόμο του ομόσπονδου κράτους του Kärnten περί θήρας εξακολουθεί να προβλέπει, για τα είδη πτηνών κουρούνα [«Aaskrähe», *cogvus cogone*, η ονομασία αυτή καλύπτει την κουρούνα (*cogvus cogone cogone*) και τη σταχτοκουρούνα (*cogvus cogone cornix*)], φλαμανδική κίσσα και κίσσα, θηρευτική περίοδο, αν και τα είδη αυτά δεν είναι είδη πτηνών δυνάμενα να αποτελέσουν αντικείμενο θηρευτικών πράξεων, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

Ε — Επί του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

41. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία των

43. Η Δημοκρατία της Αυστρίας επικαλείται ακόμη, σχετικά με το ζήτημα αυτό, ότι το Παράρτημα ΙΙ της οδηγίας για την προστα-

σία των πτηνών δεν είναι πλήρες όσον αφορά την Αυστρία. Η Δημοκρατία της Αυστρίας θα πρέπει να περιληφθεί στον κατάλογο των χωρών στις οποίες οι ποικιλίες της κουρούνας είναι δυνατόν να θηρεύονται και προσπαθεί, κατά τον παρόντα χρόνο, να επιτύχει από την Επιτροπή την αντίστοιχη διόρθωση του Παραρτήματος II.

44. Για την έκδοση όμως αποφάσεως επί της υπό κρίση διαφοράς, κρίσιμο είναι μόνον το περιεχόμενο που είχε το Παράρτημα II κατά τον κρίσιμο χρόνο, δηλαδή μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας που αναφέρεται στην αιτιολογημένη γνώμη. Δεδομένου ότι τα προαναφερθέντα είδη πτηνών, κατά τον χρόνο εκείνο, δεν ανήκαν, σύμφωνα με το Παράρτημα II της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, στα πτηνά που είναι δυνατόν να θηρεύονται στην Αυστρία, δεν μπορούσε η Δημοκρατία της Αυστρίας να προβλέπει θηρευτική περίοδο για αυτά. Κατά συνέπεια το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών δεν έχει μεταφερθεί ορθά στο εσωτερικό δίκαιο στο ομόσπονδο κράτος του Kärnten.

2. Ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

45. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας, ισχύουν τα ίδια με τα ισχύοντα στο ομόσπονδο κράτος του Kärnten. Κατά συνέπεια, και στο μέτρο αυτό είναι βάσιμη η προσφυγή της Επιτροπής.

ΣΤ' — *Επί του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών*

46. Το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία

των πτηνών ρυθμίζει τη διάρκεια των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας ως εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ιδιαίτερα ώστε τα είδη στα οποία εφαρμόζεται η θηρευτική νομοθεσία να μην θηρεύονται κατά την περίοδο φωλεοποιήσεως, ούτε κατά τις διάφορες φάσεις της αναπαραγωγής και εξαρτήσεως. Όταν πρόκειται για αποδημητικά είδη μεριμνούν ιδιαίτερα ώστε τα είδη που υπόκεινται στη θηρευτική νομοθεσία να μη θηρεύονται κατά την περίοδο αναπαραγωγής και κατά την επιστροφή τους στον τόπο φωλεοποιήσεως.»

47. Η Επιτροπή υποστηρίζει, σχετικά με όλα τα ομόσπονδα κράτη που αναφέρονται στη συνέχεια, ότι οι περίοδοι απαγορεύσεως της θήρας για ορισμένα είδη αποκλίνουν από τις χρονικές περιόδους που ορίζει το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, λόγω του ότι οι θηρευτικές περίοδοι εκτείνονται στις περιόδους φωλεοποιήσεως, αναπαραγωγής και εξαρτήσεως, χωρίς αυτό να δικαιολογείται κατά το άρθρο 9.

1. Γενικά ζητήματα

48. Προτού χωρήσει εξέταση των ισχυόντων σε κάθε ομόσπονδο κράτος χωριστά, πρέπει να προσδιοριστούν ορισμένα γενικά ζητήματα, που τίθενται ανεξαρτήτως της συγκεκριμένης ρυθμίσεως. Τα ζητήματα αυτά

αφορούν, αφενός, την απόδειξη των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας που επικαλείται η Επιτροπή, και, αφετέρου, τη θήρα του αγριόκουρκου (*Tetrao urogallus*), του λυροπετεινού (*Tetrao tetrix*), του υβριδίου τους (*Tetrao tetrix* x *Tetrao urugallus*), καθώς και της μπεκάτσας (*Scolopax rusticola*). Όσον αφορά τα είδη αυτά, η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι η περίοδος ζευγαρώματος δεν πρέπει να θεωρείται τμήμα της περιόδου απαγορεύσεως της θήρας, και, σε κάθε περίπτωση, η θήρα κατά τη διάρκεια της περιόδου ζευγαρώματος δικαιολογείται κατά το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών¹⁵.

μπορούσε να θεωρηθεί ως ελλιπής στήριξη των ισχυρισμών της. Ορθό όμως είναι να θεωρηθεί ότι, αναφέροντας τις ημερομηνίες, η Επιτροπή ανταποκρίνεται επαρκώς στο βάρος αποδείξεως του ενάγοντος, στο μέτρο που δεν υφίσταται αμφισβήτηση.

50. Αντίθετα, σε περίπτωση αμφισβήτησεως, είναι απαραίτητο η Επιτροπή να στηριχθεί σε αποτελέσματα επιστημονικής έρευνας, που το κράτος μέλος πρέπει να μπορεί, ενδεχομένως, να αντικρούσει¹⁷.

α) Επί της επιστημονικής αποδείξεως των επιβλητέων περιόδων απαγορεύσεως της θήρας

β) Επί της θήρας κατά τη διάρκεια της περιόδου ζευγαρώματος

49. Η Επιτροπή παραθέτει βέβαια σε όλες τις περιπτώσεις συγκεκριμένες ημερομηνίες για τις περιόδους απαγορεύσεως της θήρας των οικείων ειδών, παραλείπει όμως να κατονομάσει της πηγές της¹⁶. Αυτό θα

51. Οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το κατά πόσον η περίοδος ζευγαρώματος εμπίπτει στην περίοδο απαγορεύσεως της θήρας κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η διαφωνία αυτή στηρίζεται, τουλάχιστον εν μέρει, σε διαφορές που υφίστανται μεταξύ των κειμένων της οδηγίας σε διάφορες γλώσσες.

15 — Η Δημοκρατία της Αυστρίας προσκομίζει, προς απόδειξη των επιχειρημάτων αυτών, μια επιστημονική έκθεση της Κεντρικής Υπηρεσίας των Αυστριακών Ομόσπονδων Συνδέσμων Θήρας του αγριόκουρκου, του λυροπετεινού και της μπεκάτσας κατά την εαρινή περίοδο (υπ' αριθ. 3 συνημμένο έγγραφο του υπομνήματος ανταπαντήσεως), με ημερομηνία 5 Ιουλίου 2005, η οποία, συνεπώς, μπορούσε το πρώτον να υποβληθεί με το υπόμνημα ανταπαντήσεως και, ειπομένως, δεν υποβλήθηκε εκπροθέσμως.

16 — Στην προσφυγή της η Επιτροπή πιθανώς αναφέρεται —χωρίς να το καθιστά σαφές— στη μελέτη της Επιτροπής και της επιτροπής ORNIS του Σεπτεμβρίου 2001, με τον τίτλο «Κεντρικές έννοιες του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Περίοδος αναπαραγωγής και εξαρτήσεως και ταξίδι που προηγείται της περιόδου ζευγαρώματος στα είδη πτηνών του Παράρτηματος II στην ΕΕ»· διαθέσιμη στο διαδίκτυο υπό http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/species_birds_directive/index_en.htm#reprod. Η Επιτροπή αναφέρει πάντως, για διάφορα είδη πτηνών, περιόδους απαγορεύσεως της θήρας που αποκλίνουν από τις προαναφερθείσες (π.χ. για την μπεκάτσα, το τρυγόνι, τη φάσσα και τη δεκαχοτύρα).

52. Σύμφωνα με την απόδοση στη γερμανική γλώσσα του άρθρου 7, παράγραφος 4,

17 — Απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 1991, C-157/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας [θηρευτικές περιόδους] (Συλλογή 1991, σ. I-57, σκέψη 15).

δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, η περίοδος απαγορεύσεως της θήρας καλύπτει την περίοδο φωλεοποιήσεως και τα διάφορα στάδια της επώασεως [Σ.τ.Μ: «αναπαραγωγής» στο ελληνικό κείμενο της οδηγίας] και εξαρτήσεως. Όμοια με την απόδοση στη γερμανική, και οι αποδόσεις στην ολλανδική και τη δανική γλώσσα αναφέρονται ρητώς στην επώαση. Το ζευγάρι δεν αποτελεί τμήμα της επώασεως, αλλά προηγείται αυτής, τουλάχιστον εφόσον η έννοια αυτή αναφέρεται αποκλειστικά στην επώαση των αυγών. Εξ αυτού η Δημοκρατία της Αυστρίας συνάγει ότι η περίοδος ζευγαρώματος του αγριόκουρκου, του λυροπετεινού και της μεγκάτσας δεν εμπίπτει στην περίοδο απαγορεύσεως της θήρας.

53. Η Επιτροπή υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι η περίοδος του ζευγαρώματος αποτελεί, κατά γενικώς αναγνωρισμένη άποψη, τμήμα της περιόδου αναπαραγωγής και συνεπώς και της περιόδου φωλεοποιήσεως. Η άποψη αυτή μπορεί να στηριχθεί στις αποδόσεις στις τρεις άλλες γλώσσες, στις οποίες το κείμενο της οδηγίας για την προστασία των πτηνών είναι αυθεντικό. Στην αγγλική, γαλλική και ιταλική γλώσσα [Σ.τ.Μ: όπως και στην ελληνική γλώσσα] δεν χρησιμοποιείται ο όρος «επώαση», αλλά ο ευρύτερος όρος της «αναπαραγωγής». Το ζευγάρι αποτελεί και αυτό απαραίτητο τμήμα της αναπαραγωγής.

54. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται να δοθεί και στον όρο της επώασεως, όπως αυτός χρησιμοποιείται στις αποδόσεις στη γερμανική, ολλανδική και δανική γλώσσα, η έννοια της αναπαραγωγής που, κατά συνέπεια, περιλαμβάνει και το ζευγάρι.

55. Αυτή η ευρεία ερμηνεία των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας ανταποκρίνεται

και στον αναγνωρισμένο από το Δικαστήριο σκοπό της διασφάλισης πλήρους συστήματος προστασίας κατά τη διάρκεια των περιόδων εκείνων κατά τις οποίες η επιβίωση των αγρίων πτηνών απειλείται ιδιαίτερος¹⁸. Πρέπει, πράγματι, να γίνει δεκτό ότι κάθε προσβολή κατά τη διάρκεια των περιόδων που είναι κρίσιμες για την αναπαραγωγή μπορεί να παραβιάσει τον πολλαπλασιασμό. Κατά συνέπεια, η περίοδος ζευγαρώματος ανήκει στις περιόδους κατά τις οποίες το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών αντίκειται κατ' αρχήν στην άσκηση θηρευτικής δραστηριότητας.

56. Εντούτοις, η υποστηριζόμενη από τη Δημοκρατία της Αυστρίας άποψη υπονοεί επίσης ότι η Επιτροπή υπολογίζει υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα για το κρίσιμο για την αναπαραγωγή ζευγάρι. Όσον αφορά τους λυροπετεινούς και τους αγριόκουρκους καθώς και τις μεγκάτσες, κρίσιμη για τα στοιχεία της Επιτροπής είναι, προφανώς, η άφιξη των θηλυκών πτηνών στον τόπο του ζευγαρώματος¹⁹. Κατά το χρόνο όμως αυτό «τα περισσότερα θηλυκά δεν θα είναι σε θέση [...] να παράγουν αυγά²⁰».

18 — Αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας [θηρευτικές περίοδοι] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17, σκέψη 14), και της 19ης Ιανουαρίου 1994, C-435/92, Association pour la protection des animaux sauvages κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-67, σκέψη 9).

19 — Βλ. τα στοιχεία στο έγγραφο Period of Reproduction and pre-nuptial Migration of Annex II Bird Species in the EU, σ. 121 και 124, http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/species_birds_directive/pdf/25-31_en.pdf, καθώς και σ. 201, ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/species_birds_directive/pdf/50-55_en.pdf.

20 — Επιστημονική έκθεση [προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 15, σ. 5 (φύλλο 65 του υπομνήματος ανταπαντήσεως)].

57. Από την αρχή της διασφάλισης πλήρους συστήματος προστασίας συνάγεται όμως ότι δεν είναι κρίσιμο κατά πόσον είναι *τα περισσότερα* θηλυκά πτηνά έτοιμα για αναπαραγωγή, αλλά αρκεί να εντάσσεται το ζευγάρι, σε σχέση με ένα τμήμα μόνον του πληθυσμού ενός είδους πτηνών, στην αναπαραγωγική φάση²¹.

58. Κατά συνέπεια, οι ισχυρισμοί σχετικά με την περίοδο ζευγαρώματος δεν μπορούν να αντικρούσουν τα στοιχεία της Επιτροπής σχετικά με την περίοδο απαγορεύσεως της θήρας για τους αγριόκουρκους και τους λυροπετεινούς.

γ) Επί της δικαιολογήσεως της θήρας κατά τη διάρκεια της περιόδου ζευγαρώματος

59. Εντούτοις, το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιτρέπουν, τηρώντας τους όρους της διατάξεως αυτής, τη θήρα των ειδών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II κατά τις περιόδους που αναφέρει το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας²². Κρίσιμες είναι οι δύο πρώτες παράγραφοι του άρθρου 9:

«1. Εφόσον δεν υπάρχουν άλλες ικανοποιητικές λύσεις τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόσουν τις διατάξεις των άρθρων 5, 6, 7 και 8 για τους εξής λόγους:

α) — για λόγους υγείας και δημόσιας ασφάλειας,

— για λόγους αεροπορικής ασφάλειας,

— για να προληφθούν σοβαρές ζημιές στις καλλιέργειες, στα οικιακά ζώα, στα δάση, στην αλιεία και στα ύδατα,

— για την προστασία της χλωρίδας και πανίδας·

β) για ερευνητικούς και διδακτικούς σκοπούς, για σκοπούς εμπλουτισμού πληθυσμών και επανεισαγωγής, καθώς και για εκτροφή σχετική με αυτές τις ενέργειες·

γ) για να επιτραπεί με αυστηρά ελεγχόμενους όρους και τρόπο επιλεκτικό η σύλληψη, η κράτηση και η ορθολογική εκμετάλλευση ορισμένων πτηνών σε μικρές ποσότητες.

21 — Βλ. τις αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας [θηρευτικές περίοδοι] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17, σκέψη 14), καθώς και Association pour la protection des animaux sauvages κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 18, σκέψη 10).

22 — Αποφάσεις της 16ης Οκτωβρίου 2003, C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux κ.λπ. (Συλλογή 2003, σ. I-12105, σκέψεις 9 έως 11), και της 9ης Ιουνίου 2005, C-135/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας [Contrapasal] (Συλλογή 2005, σ. I-5261, σκέψη 17).

2. Οι εξαιρέσεις πρέπει να μνημονεύουν:
- τα είδη που αποτελούν αντικείμενο εξαιρέσεων,
 - τα επιτρεπόμενα μέσα, εγκαταστάσεις ή μεθόδους συλλήψεως ή θανατώσεως,
 - τις συνθήκες κινδύνου και τις χρονικές και τοπικές περιστάσεις στις οποίες οι εξαιρέσεις μπορούν να εφαρμοσθούν,
 - την αρχή η οποία είναι αρμόδια να δηλώσει ότι πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις και να αποφασίσει ποιά μέσα, εγκαταστάσεις ή μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν, σε ποιά όρια και από ποιά πρόσωπα,
 - τους ελέγχους που θα πραγματοποιηθούν.»
60. Το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των αγρίων πτηνών αποτελεί ρύθμιση θεσπίζουσα καθεστώς εξαιρέσεως, η οποία πρέπει να εφαρμόζεται στενά και στην οποία το βάρος αποδείξεως της συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων για κάθε εξαίρεση πρέπει να φέρει η αρχή που λαμβάνει τη σχετική απόφαση²³. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας πρέπει, στην παρούσα διαδικασία, να αποδείξει την βάσει του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών δικαιολόγηση που επικαλείται²⁴.
61. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι το επιτρεπτό αυτής της θήρας θα προήγαγε το συμφέρον των κυνηγών για διατήρηση των ειδών αυτών και ότι αυτό είναι αναγκαίο, διότι τα είδη αυτά, χωρίς εντατική φροντίδα των οικοτόπων τους, θα παρουσίαζαν μείωση του πληθυσμού τους. Προφανώς, με τον τρόπο αυτό, επικαλείται το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', τέταρτη περίπτωση, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, δηλαδή της δυνατότητας παρεκκλίσεων προς τον σκοπό προστασίας της χλωρίδας και πανίδας. Η επίκληση πάντως του άρθρου 9 προϋποθέτει ότι δεν υπάρχει άλλη ικανοποιητική λύση²⁵. Η προστασία των οικοτόπων των ειδών αυτών μπορεί όμως αναμφίβολα να εξασφαλιστεί και ανεξαρτήτως της θήρας²⁶. Τα κράτη μέλη υπέχουν εξάλλου

23 — Απόφαση της 8ης Ιουνίου 2006, C-60/05, WWF Italia κ.λπ. (Συλλογή 2006, σ. I-5083, σκέψη 34). Βλ., επίσης, την απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2005, C-344/03, Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (Συλλογή 2005, σ. I-11033, σκέψεις 36, 39, 42 και 60).

24 — Η εκ πρώτης όψεως διαφορετική απόφαση της 27ης Απριλίου 1988, 252/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (Συλλογή 1988, σ. 2243, σκέψη 30) έχει την έννοια ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να αμφισβητήσει το πιστικό δικαιολογητικό ισχυρισμό που προέβαλε το καθού κράτος μέλος.

25 — Αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 7), της 9ης Δεκεμβρίου 2004, C-79/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας [Parany] (Συλλογή 2004, σ. I-11619, σκέψη 24) και Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 31).

26 — Βλ., στο πνεύμα αυτό, την απόφαση Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψεις 35, 38 και 40).

σχετική υποχρέωση από το άρθρο 4²⁷ — τόσο εντός όσο και εκτός των ζωνών ειδικής προστασίας πτηνών²⁸.

62. Τίθεται, περαιτέρω, το ερώτημα, κατά πόσον οι θηρευτικές περιόδοι, ως παρεκκλίσεις, μπορούν να δικαιολογηθούν σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, για να επιτραπεί με αυστηρά ελεγχόμενους όρους και τρόπο επιλεκτικό η ορθολογική εκμετάλλευση ορισμένων πτηνών σε μικρές ποσότητες. Και αυτή η δυνατότητα παρεκκλίσεως προϋποθέτει ότι δεν υπάρχει άλλη ικανοποιητική λύση.

63. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, υφίσταται ικανοποιητική εναλλακτική λύση για τη θήρα κατά τη διάρκεια των περιόδων κατά τις οποίες η οδηγία επιδιώκει να εξασφαλίσει ιδιαίτερη προστασία, όταν η θήρα του εκάστοτε είδους πτηνών στην αντίστοιχη περιοχή είναι δυνατή εκτός των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας. Στην περίπτωση αυτή η εξαιρετική ρύθμιση θα είχε ως αποκλειστικό σκοπό την παράταση των θηρευτικών περιόδων²⁹.

64. Μέχρι τώρα, για να δεχθεί το Δικαστήριο ότι υφίσταται άλλη ικανοποιητική λύση, αρκούσε το γεγονός ότι ένας «σημαντικός» ή «ορισμένος» αριθμός ατόμων του οικείου είδους απαντά από τις αρχές του φθινοπώρου στις περιοχές στις οποίες επιτρέπεται η θήρα κατά την εαρινή περίοδο³⁰. Το Δικαστήριο έλαβε σχετικά υπόψη ότι το φθινόπωρο οι πληθυσμοί του είδους αυτού στην περιοχή όπου επιτρέπεται η θήρα είναι αισθητά μικρότεροι³¹. Μόνον σε περίπτωση πλήρους απουσίας του είδους αυτού εκτός των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας, έκρινε το Δικαστήριο ως δικαιολογημένη την παρέκκλιση από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών³².

65. Η Δημοκρατία της Αυστρίας παραδέχεται ότι τα επίδικα είδη απαντούν στη χώρα και κατά τη διάρκεια των θηρευτικών περιόδων. Εν τούτοις η θήρα κατά την περίοδο αυτή είναι αδύνατη ή μόνον σε λίγες εξαιρετικές περιπτώσεις δυνατή. Σε περίπτωση μεγάλου ύψους χιονιού στα βουνά η θήρα με τη βοήθεια σκύλου θα ήταν αδύνατη. Τα σκοτωμένα ή χτυπημένα θηράματα θα ήταν πολύ δύσκολο ή αδύνατον να ανευρεθούν.

66. Αυτοί όμως οι ισχυρισμοί της Δημοκρατίας της Αυστρίας αντιφάσκουν προς την επιστημονική έκθεση που προσκόμισε το εν

27 — Οι αγριόκουρκοι και οι λυροπετεινοί εμπίπτουν στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών διότι αναφέρονται στο Παράρτημα I, ενώ οι μπεκάτσες, ως εν μέρει αποδημητικό είδος, εμπίπτουν στο άρθρο 4, παράγραφος 2.

28 — Βλ., σχετικά με τις υποχρεώσεις εκτός των ζωνών ειδικής προστασίας πτηνών, τις προτάσεις μου της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, C-418/04, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (δεν έχουν ακόμη δημοσιευθεί στη Σύλλογή, σημεία 92 επ.).

29 — Απόφαση Ligue pour la protection des oiseaux κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22, σκέψη 16), Επιτροπή κατά Ισπανίας [Contrapasa] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 22, σκέψη 19) και Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 33).

30 — Απόφαση Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψεις 35 και 37).

31 — Απόφαση Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 41).

32 — Απόφαση Επιτροπή κατά Φινλανδίας [θήρα υδρόβιων πτηνών κατά την εαρινή περίοδο] (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψεις 43 επ.).

λόγω κράτος μέλος. Σύμφωνα με αυτή είναι τουλάχιστον δυνατή η θήρα των αγριόκουρκων και των λυροπετεινών κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, έστω και υπό λιγότερο ευνοϊκές συνθήκες, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα για τη διατήρηση του πληθυσμού³³. Όσον αφορά την μπεκάτσα, η δυνατότητα θήρας κατά τη φθινοπωρινή περίοδο προφανώς δεν αμφισβητείται³⁴. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η θήρα των ειδών αυτών κατά τη φθινοπωρινή περίοδο είναι δυνατή.

67. Οι ισχυρισμοί της Δημοκρατίας της Αυστρίας διαφέρουν όμως από τις μέχρι τώρα περιπτώσεις, στο μέτρο που η έλλειψη άλλης ικανοποιητικής λύσεως δικαιολογείται και με το επιχείρημα ότι η θήρα κατά την εαρινή περίοδο είναι περισσότερο επιλεκτική από τη θήρα της φθινοπωρινής περιόδου. Πράγματι, θα ήταν δυνατός ο περιορισμός της θήρας σε ορισμένα —μη κυρίαρχα— αρσενικά πτηνά, τα οποία, στην περίπτωση των αγριόκουρκων και των λυροπετεινών, δεν συμβάλλουν στην αναπαραγωγή του είδους. Στις πολυγαμικές μπεκάτσες τα χτυπημένα αρσενικά πτηνά θα αντικαθίσταντο από άλλα αρσενικά για την αναπαραγωγή. Αυτό δεν θα μπορούσε να εξασφαλιστεί το φθινόπωρο και τον χειμώνα. Κατά συνέπεια, κρίσιμο δεν είναι μόνον να διευρυνθούν οι δυνατότητες της θήρας, αλλά, τουλάχιστον, και να ασκείται η θήρα με μια μορφή που να προστατεύει περισσότερο τη διατήρηση του πληθυσμού.

68. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το σημείο αυτό δεν είναι κρίσιμο κατά την εφαρμογή του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Δεν έχω πειστεί ως προς αυτό. Εφόσον η θήρα αρσενικών πτηνών κατά την εαρινή περίοδο προστατεύει πράγματι περισσότερο τον πληθυσμό του οικείου είδους απ' ό,τι η θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, πράγμα που δεν αμφισβητεί η Επιτροπή, ανταποκρίνεται στους σκοπούς της οδηγίας για την προστασία των πτηνών να προτιμηθεί αυτή η μορφή θήρας. Κατά συνέπεια, μπορεί να μην υφίσταται άλλη ικανοποιητική λύση πλην της θήρας κατά την περίοδο του ζευγαρώματος, εάν οι άλλες μορφές θήρας προσφέρουν μικρότερη προστασία.

69. Άλλη ικανοποιητική λύση πλην της περισσότερο προστατευτικής θήρας κατά τη διάρκεια του ζευγαρώματος δεν υφίσταται μόνον εφόσον παραλείπεται συγχρόνως η λιγότερο προστατευτική θήρα κατά τις περιόδους, κατά τις οποίες η οδηγία για την προστασία των πτηνών επιτρέπει τη θήρα. Διαφορετικά, η περισσότερο προστατευτική θήρα θα οδηγούσε απλώς σε μια πρόσθετη επιβάρυνση του πληθυσμού, που θα μπορούσε έτσι να αποτελεί αντικείμενο θήρας για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

70. Το κατά πόσον αυτό εξασφαλίζεται στα επιμέρους ομόσπονδα κράτη της Αυστρίας και κατά πόσον τηρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις των παρεκκλίσεων κατά το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών μπορεί να κριθεί μόνον βάσει των συγκεκριμένων ρυθμίσεων που ισχύουν στα διάφορα ομόσπονδα κράτη της Αυστρίας.

33 — Επιστημονική έκθεση [προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 15, σ. 2 (φύλλο 62 του υπομνήματος αντικρούσεως)].

34 — Στο υπ' αριθμ. 8 συνημμένο του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 2 (φύλλο 80 του υπομνήματος αντικρούσεως), αναφέρεται ότι η θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο δεν δημιουργεί προβλήματα από πλευράς κοινοτικού δικαίου.

2. Επί των επί μέρους ομόσπονδων κρατών

α) Ομόσπονδο κράτος του Burgenland

71. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος του Burgenland, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 88b, παράγραφος 2, του νόμου περί θήρας του κράτους αυτού επιτρέπει, μεταξύ 1ης Μαρτίου και 15ης Απριλίου, τη θήρα της μπεκάτσας, με ειδική μέθοδο εαρινής θήρας της μπεκάτσας, μολονότι το είδος αυτό επιτρέπεται να θηρεύεται μόνον από 11ης Σεπτεμβρίου μέχρι 19ης Φεβρουαρίου. Το ομόσπονδο κράτος Burgenland προβλέπει, πέραν αυτού, και φθινοπωρινή θήρα για το είδος αυτό. Εκτός αυτού, οι οριζόμενες στο άρθρο 76, παράγραφος 1, σημεία 13 και 16, της κανονιστικής αποφάσεως περί θήρας του κράτους αυτού περίοδοι απαγορεύσεως της θήρας είναι υπερβολικά σύντομες όσον αφορά τη φάσσα (Columba Palumbus, 16 Απριλίου έως 31 Ιουλίου αντί 1 Φεβρουαρίου έως 31 Αυγούστου), τη δεκαοχτούρα (Streptopelia decaocto, 16 Απριλίου έως 31 Ιουλίου αντί 1 Μαρτίου έως 20 Οκτωβρίου), το τρυγόνι (Streptopelia turtur, 1 Νοεμβρίου έως 31 Ιουλίου αντί 11 Απριλίου έως 31 Αυγούστου) και τη μπεκάτσα (1 Ιανουαρίου έως 28 Φεβρουαρίου και 16 Απριλίου έως 30 Σεπτεμβρίου αντί 20 Φεβρουαρίου έως 10 Σεπτεμβρίου).

72. Σε αυτό η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει, μεταξύ άλλων, ότι οι περίοδοι απαγορεύσεως της θήρας του άρθρου 76 της κανονιστικής αποφάσεως περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Burgenland καθορίστηκαν λαμβανομένων υπόψη των κλιματολογικών συνθηκών στην Αυστρία. Αυτή

είναι η μοναδική περίπτωση στην οποία η Δημοκρατία της Αυστρίας, ανεξαρτήτως του προαναφερθέντος ζητήματος του κατά πόσον το ζευγάριωμα εμπίπτει στην περίοδο απαγορεύσεως της θήρας κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, αμφισβητεί την ορθότητα των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας που επικαλείται η Επιτροπή.

73. Κατά συνέπεια, στο σημείο αυτό θα ήταν απαραίτητο για την ευδοκίμηση της προσφυγής να αναφέρει η Επιτροπή για ποιους λόγους θεωρεί ότι οι περίοδοι απαγορεύσεως της θήρας, κατά το άρθρο 7 παράγραφος 4, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, θα περιελάμβαναν τις περιόδους που επικαλείται. Η Επιτροπή δεν απαντά εντούτοις στον συγκεκριμένο αυτό ισχυρισμό.

74. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς τη διάρκεια των περιόδων απαγορεύσεως της θήρας και η προσφυγή της πρέπει, ως προς το σημείο αυτό, να απορριφθεί.

β) Ομόσπονδο κράτος του Kärnten

75. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, της εκτελεστικής κανονιστικής αποφάσεως που αφορά τον νόμο του ομόσπονδου κράτους του Kärnten περί θήρας προβλέπει, για τα ακόλουθα είδη πτηνών, θηρευτικές περιόδους που εμπίπτουν στις περιόδους αναπαραγωγής

και εξαρτήσεως: αγριόκουρκος (10 Μαΐου έως 31 Μαΐου αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Φεβρουαρίου), λυροπετεινός (10 Μαΐου έως 31 Μαΐου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου), φαλαρίδα (*Fulica atra*, 16 Αυγούστου έως 31 Ιανουαρίου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 10 Μαρτίου), μπεκάτσα (1 Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου και 16 Μαρτίου έως 10 Απριλίου αντί 11 Σεπτεμβρίου έως 19 Φεβρουαρίου), φάσσα (1 Αυγούστου έως 31 Δεκεμβρίου και 16 Μαρτίου έως 10 Απριλίου αντί 1 Σεπτεμβρίου έως 31 Ιανουαρίου) και δεκαοχτούρα (1 Αυγούστου έως 31 Ιανουαρίου και 16 Μαρτίου έως 10 Απριλίου αντί 21 Οκτωβρίου έως 20 Φεβρουαρίου).

76. Η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αμφισβητεί την αιτίαση της Επιτροπής όσον αφορά τη φαλαρίδα καθώς και τη φάσσα και τη δεκαοχτούρα.

77. Όσον αφορά τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό καθώς και την μπεκάτσα, η Δημοκρατία της Αυστρίας επικαλείται τους προαναφερθέντες λόγους. Πρέπει σχετικά να επισημανθεί ότι η εαρινή θήρα της μπεκάτσας αντικαθίσταται από φθινοπωρινή θήρα. Δεν μπορεί, συνεπώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας να επικαλεστεί για το είδος αυτό την έλλειψη ικανοποιητικής εναλλακτικής λύσεως κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

78. Αντίθετα, για τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό υφίσταται μόνον θήρα κατά την

εαρινή περίοδο. Για τα δύο αυτά είδη είναι, συνεπώς, κατ' αρχήν δυνατή η εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

79. Το Δικαστήριο, εντούτοις, αποφάνθηκε προσφάτως ότι, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι, κατά τη θέσπιση μέτρων μεταφοράς της διατάξεως αυτής, σε όλες τις περιπτώσεις εφαρμογής της εξαιρέσεως που προβλέπεται από αυτήν και για όλα τα προστατευόμενα είδη, η επιτρεπόμενη θήρευση πτηνών δεν υπερβαίνει ένα όριο σύμφωνο με τον περιορισμό της εν λόγω θηρεύσεως σε μικρές ποσότητες που επιβάλλει η διάταξη αυτή, το οποίο πρέπει να καθορίζεται βάσει συγκεκριμένων επιστημονικών δεδομένων³⁵. Ιδιαίτερος οι εθνικές διατάξεις περί μεταφοράς της οδηγίας που σχετίζονται με την έννοια των «μικρών ποσοτήτων», στην οποία αναφέρεται το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας, πρέπει να παρέχουν στις αρχές που είναι αρμόδιες για τη χορήγηση άδειας κατ' εξαίρεση θηρεύσεως πτηνών συγκεκριμένου είδους τη δυνατότητα να στηρίζονται σε δείκτες επαρκώς ακριβείς όσον αφορά τα ποσοτικά όρια που πρέπει να τηρούνται³⁶.

80. Η Δημοκρατία της Αυστρίας επικαλείται σχετικά μια τροποποίηση του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Kärnten που έλαβε χώρα το έτος 2004, η οποία

35 — Απόφαση WWF Italia κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 29).

36 — Απόφαση WWF Italia κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 36).

όμως δεν είναι κρίσιμη εν προκειμένω, διότι κρίσιμη, για να κριθεί η ύπαρξη παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου, είναι η έννομη κατάσταση της 17ης Δεκεμβρίου 2003. Εξάλλου, σύμφωνα με την τροποποίηση αυτή, μπορεί, βέβαια, ρητώς να επιτραπεί μόνον η θήρα μικρών ποσοτήτων λυροπετεινών και αγριόκουρκων καθώς και μπεκατσών κατά τη διάρκεια της περιόδου απαγορεύσεως της θήρας που προβλέπει η οδηγία, ελλείπει όμως κάθε συγκεκριμενοποίηση της νομικής έννοιας των μικρών ποσοτήτων. Δεν προβλέπεται, ιδίως, κανένα ποσοτικό όριο.

81. Το ίδιο ισχύει ως προς τον ισχυρισμό της Δημοκρατίας της Αυστρίας ότι η θήρα των λυροπετεινών και των αγριόκουρκων υπόκειται σε προγραμματισμό αριθμού θηραμάτων, κατά τον οποίο τηρείται το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Ο προγραμματισμός αριθμού θηραμάτων μπορεί να ενδείκνυται για την εξασφάλιση των ελέγχων που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, πέμπτη περίπτωση, δεν υποκαθιστά όμως τη νομοθετική διευκρίνιση του όρου των «μικρών ποσοτήτων».

82. Και ως προς το σημείο αυτό πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτή η προσφυγή της Επιτροπής.

γ) Ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας

83. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 22 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου αυτού κράτους

περί θήρας καθορίζει θηρευτικές περιόδους που εμπίπτουν στις περιόδους φωλεοποιήσεως, αναπαραγωγής και εξαρτήσεως: αγριόκουρκος (1 Μαΐου έως 31 Μαΐου, κατά τα ζυγά έτη, αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Φεβρουαρίου), λυροπετεινός (1 Μαΐου έως 31 Μαΐου, κατά τα μονά έτη, αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου), υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού (καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Μαρτίου) και μπεκάτσα (1 Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου και 1 Μαρτίου έως 15 Απριλίου αντί 11 Σεπτεμβρίου έως 19 Φεβρουαρίου).

84. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει κατ' αρχάς ότι η αιτίαση που αφορά το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού δεν αποτελούσε αντικείμενο του εγγράφου οχλήσεως της Επιτροπής και, συνεπώς, δεν συνιστά παραδεκτό λόγο προσφυγής. Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού αποτελεί απλώς διασταύρωση αγριόκουρκου και λυροπετεινού, με αποτέλεσμα να μην είναι απαραίτητη ιδιαίτερη αναφορά σε αυτόν στο έγγραφο οχλήσεως.

85. Η άποψη της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού προέρχεται από τη διασταύρωση δύο ειδών. Ανεξαρτήτως του κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί, από βιολογικής απόψεως, ιδιαίτερο είδος πτηνού, σε κάθε περίπτωση δεν είναι ούτε αγριόκουρκος ούτε λυροπετεινός. Κατά συνέπεια, θα έπρεπε να είχε αποτελέσει αντικείμενο του εγγράφου οχλήσεως και της αιτιολογημένης γνώμης, διότι αυτά οριοθετούν, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το αντικείμενο της

διαφοράς³⁷. Λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας του οικείου κράτους μέλους να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του, το αντικείμενο της διαφοράς δεν μπορεί πλέον, στη συνέχεια, να διευρυνθεί. Η αιτίαση είναι, συνεπώς, απαράδεκτη, στο μέτρο που η Επιτροπή επικρίνει τις θηρευτικές περιόδους που ορίστηκαν για το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού.

86. Όσον αφορά την αιτίαση της ανεπαρκούς προστασίας των λοιπών ειδών πτηνών που αναφέρθηκαν, μπορεί, όπως προαναφέρθηκε³⁸, να γίνει λόγος για δικαιολόγηση της θήρας κατά την εαρινή περίοδο μόνον κατά το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η δικαιολόγηση αυτή αποκλείεται πάντως για την μπεκάτσα, δεδομένου ότι για το είδος αυτό καθορίστηκε θηρευτική περίοδος και κατά το φθινόπωρο και το χειμώνα, και, επομένως, η θήρα κατά την εαρινή περίοδο δεν αποτελεί εναλλακτική λύση παρέχουσα μεγαλύτερη προστασία σε σχέση με τη θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, αλλά συνιστά πρόσθετη επιβάρυνση.

87. Αντιθέτως, όσον αφορά τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό, η δικαιολόγηση είναι δυνατή, διότι δεν επιτρέπεται η θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, και κάθε δεύτερο έτος ούτε κατά την εαρινή περίοδο. Η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αναφέρει πάντως στοιχεία σχετικά με τον τρόπο εξασφάλισης της τηρήσεως των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, ιδίως όσον αφορά τον περιορισμό σε μικρές ποσότητες³⁹.

88. Κατά συνέπεια, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτή και ως προς το ζήτημα αυτό.

δ) Ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

89. Η Επιτροπή κατηγορεί τη Δημοκρατία της Αυστρίας διότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί περιόδων απαγορεύσεως της θήρας, οι θηρευτικές περίοδοι για τα ακόλουθα είδη πτηνών εμπίπτουν στις περιόδους φωλεοποιήσεως, αναπαραγωγής και εξαρτήσεως: αγριόκουρκος (1 Μαΐου έως 31 Μαΐου αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Φεβρουαρίου), λυροπετεινός (1 Μαΐου έως 31 Μαΐου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου), υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού (1 Μαΐου έως 31 Μαΐου αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Μαρτίου) και μπεκάτσα (1 Οκτωβρίου έως 30 Απριλίου αντί 11 Σεπτεμβρίου έως 19 Φεβρουαρίου).

90. Η αιτίαση αυτή είναι βάσιμη όσον αφορά την μπεκάτσα, διότι αυτή μπορεί να θηρευτεί όχι μόνον (κατά τρόπο περισσότερο προστατευτικό) κατά την εαρινή περίοδο, αλλά και κατά τη φθινοπωρινή και χειμερινή περίοδο⁴⁰. Όσον αφορά τον αγριόκουρκο

37 — Αποφάσεις της 27ης Απριλίου 2006, C-441/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2006, σ. I-3449, σκέψεις 59 και 60) και της 9ης Νοεμβρίου 1999, C-365/97, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1999, σ. I-7773, σκέψη 23).

38 — Βλ. σχετικά ανωτέρω, σημείο 68.

39 — Βλ. σχετικά ανωτέρω, σημείο 79.

40 — Βλ. σχετικά ανωτέρω, σημείο 68.

και τον λυροπετεινό, επιτρέπεται βέβαια μόνον η θήρα κατά την εαρινή περίοδο, ελλείπει όμως η απόδειξη περί συνδρομής των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες για την οριοθέτηση των μικρών ποσοτήτων. Και ως προς το ζήτημα αυτό είναι βάσιμη η προσφυγή.

91. Όσον αφορά τις ρυθμίσεις για το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού, πρέπει κατ' αρχήν να εξεταστεί κατά πόσον αυτός εμπίπτει, ως διασταύρωση αγριόκουρκου και λυροπετεινού, στο πεδίο προστασίας της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

92. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1 αυτής, η οδηγία για την προστασία των πτηνών επιδιώκει τη διατήρηση των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η Συνθήκη. Οι απαγορεύσεις του άρθρου 5 που αφορούν τον φόνο ή τη σύλληψη αναφέρονται σε άτομα των ειδών αυτών. Οι διατάξεις περί θήρας του άρθρου 7 αφορούν επίσης ορισμένα είδη τα οποία, σύμφωνα με την οδηγία, είναι δυνατόν να θηρεύονται⁴¹.

93. Βιολογικό είδος είναι το σύνολο των ατόμων που συγκροτούν μια κοινότητα

αναπαραγωγής. Το κατά πόσον τα υβρίδια αγριόκουρκου και λυροπετεινού μπορούν να αναπαραχθούν μεταξύ τους αμφισβητείται, τουλάχιστον από τη Δημοκρατία της Αυστρίας —στο πλαίσιο της σχετικής με το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας επιχειρηματολογίας— χωρίς η Επιτροπή να εξετάσει το ζήτημα αυτό. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται κοινότητα αναπαραγωγής των υβριδίων αγριόκουρκου και λυροπετεινού, ώστε να είναι δυνατόν αυτά να θεωρηθούν ως ιδιαίτερο είδος.

94. Τα υβρίδια αγριόκουρκου και λυροπετεινού δεν ανήκουν όμως ούτε στα είδη των αγριόκουρκων ή των λυροπετεινών. Και στην περίπτωση αυτή, η Δημοκρατία της Αυστρίας αμφισβητεί τη δυνατότητα αναπαραγωγής, χωρίς αντίρρηση εκ μέρους της Επιτροπής.

95. Κατά συνέπεια, η θήρα των υβριδίων αγριόκουρκου και λυροπετεινού δεν εμπίπτει ούτε στην απαγόρευση του φόνου και της συλλήψεως ατόμων συγκεκριμένων ειδών, ούτε στις διατάξεις περί θήρας.

96. Το συμπέρασμα αυτό ανταποκρίνεται και στον προστατευτικό σκοπό της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η οδηγία αυτή δεν επιδιώκει την προστασία των ίδιων των μεμονωμένων πτηνών ατομικώς, αλλά, ρητώς, τη διατήρηση των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση⁴². Τα μη δυνάμενα να αναπαραχθούν υβρίδια δεν μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του σκοπού αυτού.

41 — Βλ., επί της επίσης σε είδη αναφερομένης απαγορεύσεως εμπορίας του άρθρου 6 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, τις αποφάσεις Επιτροπή κατά Βελγίου [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (παρατίθεται στην υποσημείωση 3, σκέψεις 6 και 7) και της 8ης Φεβρουαρίου 1996, C-149/94, Vergy (Συλλογή 1996, σ. I-299, σκέψεις 8 επ. και 12 επ.).

42 — Απόφαση Vergy (παρατίθεται στην υποσημείωση 41, σκέψεις 12 επ.).

97. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί η προσφυγή της Επιτροπής σχετικά με το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού.

ελλείπουν σε κάθε περίπτωση, όπως και για τους αγριόκουρκους και τους λυροπετεινούς, οι δείκτες για την οριοθέτηση των μικρών ποσοτήτων⁴³.

98. Σημειώνεται, χάριν πληρότητας, ότι η θήρα του υβριδίου αγριόκουρκου και λυροπετεινού συμβιβάζεται με το άρθρο 5, στοιχείο δ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών μόνον στο μέτρο που δεν οδηγεί σε σημαντικές διαταραχές της αναπαραγωγής προστατευόμενων ειδών. Αυτό ισχύει ιδίως για τον λυροπετεινό, στους τόπους ζευγαρώματος του οποίου απαντάται, σύμφωνα με τις δηλώσεις της Δημοκρατίας της Αυστρίας, το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού.

ε) Ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ

99. Εντούτοις, εάν το Δικαστήριο ήθελε θεωρήσει ότι η θήρα του υβριδίου αγριόκουρκου και λυροπετεινού επιτρέπεται μόνον στο πλαίσιο που ορίζουν τα άρθρα 7 και 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, η προσφυγή της Επιτροπής θα ήταν βάσιμη και όσον αφορά το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού. Δεδομένου ότι το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού δεν μπορεί να υπαχθεί σε κανένα από τα είδη του Παραρτήματος II, η θήρα δεν θα μπορούσε να στηριχθεί στο άρθρο 7. Δεν έχει επίσης αποδειχθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων της εξαιρέσεως του άρθρου 9. Πράγματι, μπορεί το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού να εμποδίζει την επιτυχή αναπαραγωγή των λυροπετεινών, οι ισχυρισμοί όμως της Δημοκρατίας της Αυστρίας δεν επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι αυτό προκαλεί σοβαρές ζημιές στις καλλιέργειες, στα οικιακά ζώα, στα δάση, στην αλιεία και στα ύδατα, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', τρίτη περίπτωση. Όσον αφορά την ορθολογική εκμετάλλευση σε μικρές ποσότητες,

100. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 54, παράγραφος 1, του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 της κανονιστικής αποφάσεως περί περιόδων απαγορεύσεως της θήρας, προβλέπει για τα είδη αγριόκουρκος (1 έως 31 Μαΐου αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Φεβρουαρίου), υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού (1 Μαΐου έως 15 Ιουνίου αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Μαρτίου), λυροπετεινός (1 Μαΐου έως 15 Ιουνίου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου) και μπεκάτσα (1 Μαρτίου έως 15 Απριλίου και 1 Οκτωβρίου έως 31 Δεκεμβρίου αντί 11 Σεπτεμβρίου έως 19 Φεβρουαρίου) θηρευτικές περιόδους που εμπίπτουν στην περίοδο αναπαραγωγής, χωρίς να γίνεται επαρκής αναφορά στα κριτήρια του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Ως προς τα υπόλοιπα είδη, η Επιτροπή παραιτήθηκε της προσφυγής της.

43 — Βλ. σχετικά ανωτέρω, σημείο 79.

101. Όπως προαναφέρθηκε, η προσφυγή πρέπει, όσον αφορά το υβρίδιο αγριόκουρκου και λυροπετεινού, να απορριφθεί, διότι η θήρευσή του δεν καλύπτεται από την οδηγία για την προστασία των πτηνών⁴⁴.

102. Αντίθετα, η θήρα της μπεκάτσας κατά την εαρινή περίοδο, σε συνδυασμό με τη θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ'⁴⁵.

103. Όσον αφορά τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό, επιτρέπεται μόνον η θήρα κατά την εαρινή περίοδο. Προς απόδειξη της συνδρομής των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών⁴⁶, η Δημοκρατία της Αυστρίας επικαλείται τις ρυθμίσεις περί προγραμματισμού του αριθμού θηραμάτων. Οι διατάξεις αυτές αναφέρονται όμως, σύμφωνα με το άρθρο 59, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του νόμου περί θήρας του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ, μόνον σε είδη πτηνών που δεν αναφέρονται στο Παράρτημα II της οδηγίας για την προστασία των πτηνών ως είδη που είναι δυνατόν να θηρεύονται στην Αυστρία. Ο αγριόκουρκος και ο λυροπετεινός αναφέρονται όμως στο Παράρτημα II και, συνεπώς, δεν εμπίπτουν στον προγραμματισμό του αριθμού θηραμάτων. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι εξασφαλίζεται νομοθετικά η τήρηση του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ'.

104. Κατά συνέπεια, η προσφυγή είναι βάσιμη και ως προς το σημείο αυτό, όσον αφορά τις ρυθμίσεις του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ σχετικά με την μπεκάτσα, τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό.

στ) Ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου

105. Η Επιτροπή προβάλλει, όσον αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της δεύτερης εκτελεστικής κανονιστικής αποφάσεως που αφορά τον νόμο του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου περί θήρας, την αιτίαση ότι οι θηρευτικές περίοδοι συμπίπτουν με τις περιόδους αναπαραγωγής, εξαρτήσεως και φωλεοποιήσεως του αγριόκουρκου (1 έως 15 Μαΐου, κατά τα μονά έτη, αντί 1 Οκτωβρίου έως 28 Φεβρουαρίου) και του λυροπετεινού (10 έως 31 Μαΐου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου).

106. Όπως προεξετέθη, δεν αποκλείεται να είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί αυτή η μορφή θήρας βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, ελλείπει όμως και εν προκειμένω η απόδειξη ότι έχουν επαρκώς μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο οι λοιπές προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής, ιδίως όσον αφορά το στοιχείο του δείκτη για την οριοθέτηση της μικρής ποσότητας⁴⁷.

44 — Βλ. ανωτέρω, σημεία 91 επ.

45 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 68.

46 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 79.

47 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 79.

107. Η προσφυγή πρέπει, συνεπώς, και ως προς το σημείο αυτό να γίνει δεκτή.

ζ) Ομόσπονδο κράτος του Vorarlberg

108. Η Επιτροπή αιτιάται πλέον μόνον την ελλιπή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, λόγω του εσφαλμένου καθορισμού της θηρευτικής περιόδου για τον λυροπετεινό (11 έως 31 Μαΐου αντί 21 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαρτίου). Και στην περίπτωση αυτή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι συντρέχουν όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δικαιολόγηση των ρυθμίσεων αυτών⁴⁸. Η προσφυγή πρέπει, συνεπώς, και ως προς το σημείο αυτό να γίνει δεκτή.

η) Ομόσπονδο κράτος της Βιέννης

109. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το άρθρο 69 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης περί θήρας, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης περί περιόδων απαγορεύσεως της θήρας, καθορίζει, κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για την

προστασία των πτηνών, θηρευτικές περιόδους για την μπεκάτσα οι οποίες, τουλάχιστον μεταξύ 1ης Μαρτίου και 15ης Απριλίου, εμπίπτουν στην περίοδο φωλεοποίησης, αναπαραγωγής και εξαρτήσεως. Συμπληρωματικά πρέπει να επισημανθεί ότι στη Βιέννη έχει καθοριστεί θηρευτική περίοδος και κατά το φθινόπωρο και τον χειμώνα, συγκεκριμένα από 1ης Σεπτεμβρίου έως 31ης Δεκεμβρίου.

110. Δεδομένου ότι και στη Βιέννη η θήρα της μπεκάτσας κατά την εαρινή περίοδο συνδυάζεται με θήρα κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, η πρώτη δεν μπορεί να δικαιολογηθεί δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ'⁴⁹.

111. Στο μέτρο που η Δημοκρατία της Αυστρίας αμύνεται επικαλούμενη τροποποίηση της κανονιστικής αποφάσεως περί περιόδων απαγορεύσεως της θήρας, η οποία έλαβε χώρα το πρώτον μετά την εκπνοή της προθεσμίας που έτασσε η αιτιολογημένη γνώμη, οι σχετικοί ισχυρισμοί δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη για την κρίση της προκειμένης παραβάσεως της Συνθήκης. Εξάλλου, ούτε η τροποποίηση αυτή θα αποδείκνυε τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Στην αιτιολογική έκθεση της τελευταίας τροποποίησης της κανονιστικής αποφάσεως (LGBI. für Wien αριθ. 41/2004), την οποία επικαλείται η Δημοκρατία της Αυστρίας,

48 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 79.

49 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 68.

αναφέρεται ως λόγος εξαιρέσεως μόνον το γεγονός ότι η θήρα κατά την εαρινή περίοδο αποτελεί ιστορική μορφή θήρας, μη δυνάμενη να αντικατασταθεί. Αυτό δεν αποτελεί επαρκή λόγο εξαιρέσεως κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

112. Κατά συνέπεια, και ως προς το σημείο αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή.

Z — Επί του άρθρου 8 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

113. Το άρθρο 8 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών αφορά τα απαγορευμένα μέσα και μεθόδους της θήρας και της σύλληψης. Το άρθρο αυτό ορίζει τα εξής:

«1. Όσον αφορά τη θήρα, τη σύλληψη ή τη θανάτωση πτηνών στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη απαγορεύουν τη χρήση οιοδήποτε μέσου, εγκαταστάσεων ή μεθόδων μαζικής ή όχι επιλεκτικής σύλληψης ή θανάτωσης, ή που μπορεί να προκαλέσει τοπικά την εξαφάνιση ενός είδους, ιδιαίτερα εκείνων των μέσων που αναφέρονται στο Παράρτημα IV υπό α).

2. Τα κράτη μέλη απαγορεύουν επίσης την καταδίωξη με τα μεταφορικά μέσα και υπό τους όρους που σημειώνονται στο Παράρτημα VI υπό β).»

114. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 20, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως δεν περιλαμβάνει επαρκή καθορισμό των απαγορευμένων, σύμφωνα με το Παράρτημα IV, α', της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, μέσων θήρας. Αντίθετα, η διάταξη αυτή αναφέρεται μόνον γενικώς στα «επιτρεπόμενα μέσα, εγκαταστάσεις ή μεθόδους συλλήψεως ή θανατώσεως».

115. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι, κατά την προαναφερθείσα διάταξη, οι αρχές υποχρεούνται να καθορίζουν οι ίδιες, κατά τη χορήγηση της αδείας, τα επιτρεπόμενα μέσα, εγκαταστάσεις ή μεθόδους σύλληψης ή θανατώσεως. Δεδομένου ότι είναι υποχρεωμένες να ενεργούν κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία και, επιπλέον, να λαμβάνουν υπόψη, σύμφωνα με την αρχή της ενιαίας εφαρμογής της εννόμου τάξεως, τις απαγορεύσεις που προβλέπει το άρθρο 95 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί θήρας, εξασφαλίζεται η προστασία που απαιτεί η οδηγία.

116. Όπως προεξετέθη, η δυνατότητα της σύμφωνης προς την οδηγία πρακτικής δεν είναι αρκετή για να θεωρηθεί ότι πληρούνται οι επιταγές της ορθής μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο⁵⁰. Πέραν αυτού, πρέπει να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο ο

50 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 15.

κατάλογος των μη επιτρεπομένων μέσων και μεθόδων θήρας και συλλήψεως⁵¹. Ιδίως οι προβλεπόμενες στην οδηγία απαγορεύσεις της χρησιμοποίησης ορισμένων μέσων κατά την άσκηση θηρευτικής δραστηριότητας πρέπει να απορρέουν από διατάξεις κανονιστικού χαρακτήρα. Η αρχή της ασφάλειας του δικαίου επιβάλλει οι απαγορεύσεις, για τις οποίες πρόκειται να επαναλαμβάνονται με δεσμευτικές νομοθετικές διατάξεις⁵².

117. Ούτε η επίκληση του άρθρου 95 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί θήρας είναι αποτελεσματική, διότι ο νόμος αυτός καταλαμβάνει μόνον την άγρια πανίδα που είναι δυνατόν να θηρεύεται, όχι όμως όλα τα προστατευτέα είδη πτηνών.

118. Κατά συνέπεια, το άρθρο 8 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών δεν έχει μεταφερθεί ορθά στο εσωτερικό δίκαιο του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας, και πρέπει να γίνει δεκτή, ως προς το σημείο αυτό, η προσφυγή της Επιτροπής.

H — Επί του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών

119. Η Επιτροπή στρέφεται κατά του τρόπου με τον οποίο μεταφέρθηκε το άρθρο 9

της οδηγίας για την προστασία των πτηνών στο εσωτερικό δίκαιο διαφόρων ομοσπονδών κρατών. Το κείμενο του άρθρου 9 έχει ήδη παρατεθεί, στο μέτρο που είναι κρίσιμο εν προκειμένω⁵³.

120. Η διάταξη αυτή προβλέπει τα κριτήρια παρεκκλίσεως από τις ρυθμίσεις για την προστασία του εκάστοτε είδους πτηνών των άρθρων 5 έως 8 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η δυνατότητα παρεκκλίσεως εξαρτάται από τρεις προϋποθέσεις. Πρώτον, το κράτος μέλος πρέπει να περιορίζει την παρέκκλιση στην περίπτωση όπου δεν υπάρχει άλλη ικανοποιητική λύση. Δεύτερον, η παρέκκλιση πρέπει να στηρίζεται σε έναν από τους λόγους που απαριθμούνται στα στοιχεία α' έως γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Τρίτον, η παρέκκλιση πρέπει να ικανοποιεί τα συγκεκριμένα τυπικά κριτήρια που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου και τα οποία έχουν ως στόχο να περιορίσουν τις παρεκκλίσεις στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και να καταστήσουν δυνατή την εκ μέρους της Επιτροπής επιτήρηση⁵⁴.

1. Ομόσπονδο κράτος του Burgenland

121. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 88a, παράγραφος 1, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί θήρας, επιτρέπεται η κατα-

51 — Απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 1987, 236/85, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο I] (Συλλογή 1987, σ. 3989, σκέψεις 27 επ.).

52 — Απόφαση της 15ης Μαρτίου 1990, 339/87, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο II] (Συλλογή 1990, σ. 1-851, σκέψη 22).

53 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 59.

54 — Απόφαση της 7ης Μαρτίου 1996, C-118/94, Associazione italiana per il WWF κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-1223, σκέψη 21) και Επιτροπή κατά Ιταλίας [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (παρατίθεται στην υποσημείωση 7, σκέψη 7).

πολέμηση του ψαρονιού κατά την περίοδο από 15 Ιουλίου έως 30 Νοεμβρίου. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 της προαναφερθείσας διατάξεως, η αναγκαιότητα του μέτρου αυτού διαπιστώνεται με κανονιστική απόφαση της κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους, εάν αναμένεται μαζική εμφάνιση ψαρονιών σε περιοχή αμπελώνων⁵⁵. Κατά την άποψη της Επιτροπής, ελλείπει, στο πλαίσιο αυτής της κανονιστικής εξουσιοδότησεως, η επαρκής αναφορά στις προϋποθέσεις του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

122. Ως προς την ίδια ρύθμιση, η Επιτροπή προέβαλε την αιτίαση ότι αυτή συνιστά παράβαση των άρθρων 1 και 5 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Κάθε περιορισμός προστατευτικής διατάξεως, όπως π.χ. του άρθρου 5, μέσω εθνικής διατάξεως για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, μπορεί να νοηθεί τόσο ως οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της, οπότε θα πρέπει να κριθεί βάσει της εκάστοτε προστατευτικής διατάξεως, όσο και ως εξαίρεση, που πρέπει να εκτιμηθεί βάσει του άρθρου 9. Τα άρθρα 5 επ. και 9 αποτελούν επομένως —όπως ακριβώς και τα άρθρα 12 επ. και 16 της οδηγίας περί οικοτόπων⁵⁶— ένα κλειστό προστατευτικό σύστημα⁵⁷. Η εθνική διάταξη μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο μπορεί, συνεπώς, να προσκρούει όχι μόνον στα άρθρα 5 επ., αλλά και στο άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών και

πρέπει, συνεπώς, να εκτιμηθεί και υπό το πρίσμα της διατάξεως αυτής, στο μέτρο που η Επιτροπή προβάλλει σχετική αιτίαση.

123. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει, εντούτοις, ότι, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών ζημιών που προκαλεί το ψαρόνι στις αμπελουργικές καλλιέργειες, η ρύθμιση συμβιβάζεται με τους σκοπούς του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η έλλειψη άλλης ικανοποιητικής λύσεως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί θήρας, στην οποία αναφέρεται, σχετικά με το άρθρο 88a, ότι τα παραδοσιακά μέσα εκδιώξεως δεν επαρκούν. Δεδομένου ότι το άρθρο 88a του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί θήρας αποτελεί απλώς την εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως, δεν ήταν απαραίτητη η ενασχόληση του άρθρου αυτού με τις αναφερόμενες στο άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών προϋποθέσεις.

124. Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Το να παρέχει ο νόμος εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως που παρεκκλίνει από τις προστατευτικές διατάξεις, χωρίς να καθορίζει ο ίδιος τα ακριβή τυπικά κριτήρια που διέπουν την παρέκκλιση, δεν είναι σύμφωνο προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί η νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η

55 — Οι διατάξεις αυτές παρατίθενται ανωτέρω, στο σημείο 8.

56 — Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7).

57 — Βλ. ως προς τη σχέση των άρθρων 12 επ. και 16 της οδηγίας περί οικοτόπων, που αντιστοιχεί στη σχέση των άρθρων 5 επ. και 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, την απόφαση της 20ης Οκτωβρίου 2005, C-6/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (Συλλογή 2005, σ. I-9017, σκέψη 112).

ακριβής μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο έχει ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η διαχείριση της κοινής κληρονομιάς έχει ανατεθεί στα κράτη μέλη, όσον αφορά το έδαφος καθενός από αυτά⁵⁸. Αυτό τονίστηκε πρόσφατα εκ νέου από το Δικαστήριο, σχετικά με τη μεταφορά του άρθρου 9 στο εσωτερικό δίκαιο⁵⁹.

125. Το άρθρο 88a του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί θήρας δεν προβλέπει ποια είναι τα επιτρεπόμενα μέσα, εγκαταστάσεις και μέθοδοι συλλήψεως ή θανατώσεως, ούτε επιτάσσει ότι το ζήτημα αυτό πρέπει υποχρεωτικώς να ρυθμιστεί με την κανονιστική απόφαση που πρέπει να εκδοθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2. Σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 88a του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Burgenland περί θήρας, η κανονιστική απόφαση διαπιστώνει απλώς την ύπαρξη κινδύνου για την αμπελουργία λόγω των ψαρονιών. Δεν απαιτείται όμως να περιέχει περαιτέρω στοιχεία όσον αφορά τις επιταγές του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Δεν αναφέρεται ούτε η επιταγή της ελλείψεως άλλης ικανοποιητικής λύσεως. Η ρύθμιση του άρθρου 88a του νόμου του ομόσπονδου κράτους Burgenland περί θήρας δεν ανταποκρίνεται, συνεπώς, στα κριτήρια της εξαιρέσεως του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

2. Ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας

126. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 20, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου αυτού κράτους περί προστασίας της φύσεως, επιτρέποντας εξαιρέσεις «ιδίως για επιστημονικούς και διδακτικούς σκοπούς», δεν περιέχει περιοριστική απαρίθμηση των επιτρεπομένων λόγων παρεκκλίσεως από τις διατάξεις για την προστασία των αγρίων πτηνών. Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι οι αρχές οφείλουν, κατά την εφαρμογή του άρθρου 20, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου αυτού κράτους περί προστασίας της φύσεως, να ενεργούν κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία και να τηρούν τα κριτήρια που καθορίζει το δίκαιο περί θήρας.

127. Όπως προεξετέθη, μια απλή, σύμφωνη προς την οδηγία, διοικητική πρακτική δεν πληροί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, τις επιταγές της ορθής μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο⁶⁰. Ο εθνικός νόμος πρέπει να περιέχει ο ίδιος περιοριστική απαρίθμηση των λόγων που μπορούν να δικαιολογήσουν μια πιθανή παρέκκλιση από τις προστατευτικές διατάξεις. Δεδομένης της ανοικτής διατυπώσεως του άρθρου 20, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως, όσον αφορά τους λόγους, δεν πρόκειται, στο μέτρο αυτό, για ορθή μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

58 — Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας [συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο] (παράκειται στην υποσημείωση 7, σκέψη 9).

59 — Απόφαση WWF Italia κ.λπ. (παράκειται στην υποσημείωση 23, σκέψη 24).

60 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 15.

128. Πέραν αυτού, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 21 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως επιτρέπει παρέκκλιση από τις διατάξεις για την προστασία των αγρίων πτηνών για σκοπούς επαγγελματικής, δηλαδή γεωργικής και δασοκομικής χρήσεως, χωρίς να την εξαρτά από τη συνδρομή των κριτηρίων του άρθρου 9, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι οι ρήτρες εξαιρέσεως δεν ισχύουν, μεταξύ άλλων, όταν θίγονται εκ προθέσεως η χλωρίδα, η πανίδα ή οι οικοτόποι που αποτελούν αντικείμενα προστασίας.

129. Το άρθρο 21 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως εξαιρεί την επαγγελματική καθώς και τη γεωργική και δασοκομική χρήση από τις απαγορεύσεις για την προστασία των πτηνών. Εντούτοις προβλέπεται ρητώς ότι αυτές οι ρήτρες εξαιρέσεως δεν ισχύουν σε περίπτωση εκ προθέσεως προσβολής της προστατευόμενης χλωρίδας και πανίδας.

130. Αντίθετα από ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, η ρύθμιση αυτή δεν πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα το άρθρο 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Το άρθρο 9 θα ήταν κρίσιμο μόνον εάν το άρθρο 21 του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως επέτρεπε παρέκκλιση από τις απαγορεύσεις των άρθρων 5 έως 8. Αυτό όμως δεν συμβαίνει. Οι απαγορεύσεις των άρθρων 5 και 6, που είναι κρίσιμες για την επαγγελματική καθώς και τη γεωργική και

δασοκομική χρήση, προϋποθέτουν, ρητώς ή σιωπηρώς, την εκ προθέσεως⁶¹ πρόκληση βλάβης. Οι εξαιρέσεις όμως του άρθρου 21 δεν ισχύουν στην περίπτωση ακριβώς της εκ προθέσεως προκλήσεως βλάβης. Κατά συνέπεια, δεν απαιτείται να ανταποκρίνονται στις επιταγές του άρθρου 9.

131. Κατά συνέπεια, ως προς το σημείο αυτό η προσφυγή της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει παρά μόνον εν μέρει δεκτή, και συγκεκριμένα όσον αφορά το άρθρο 20, παράγραφος 4, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας περί προστασίας της φύσεως

3. Ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας

132. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 60, παράγραφος 3, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί θήρας προβλέπει παρεκκλίσεις από τις προστατευτικές διατάξεις, χωρίς να τις εξαρτά από το κριτήριο της ελλείψεως άλλης ικανοποιητικής λύσεως. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή «στις κατοικίες, τα επαγγελματικά κτήρια και τους περιφραγμένους ιδιωτικούς κήπους, ο ιδιοκτήτης μπορεί να συλλαμβάνει ή να θανατώνει και να ιδιοποιείται [...] διπλοσάϊνα, βαρβακίνες και τσιχλογέρακα.»

61 — Σχετικά με την έννοια της προθέσεως στην οδηγία περί οικοτόπων, βλ. την απόφαση της 18ης Μαΐου 2006, C-221/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας [θήρα με βρόγχους] (Συλλογή 2006, σ. I-4515, σκέψη 71).

133. Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει, κατ' ουσίαν, ότι ο νομοθέτης, συμπληρώνοντας μεταγενέστερα τη ρύθμιση με την προϋπόθεση «όταν αυτό είναι απαραίτητο για την αποφυγή σοβαρών ζημιών, ιδίως σε καλλιέργειες, στην κτηνοτροφία και λοιπές μορφές ιδιοκτησίας», εξέτασε ο ίδιος το ζήτημα των πιθανών εναλλακτικών λύσεων. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη διάταξη, δεν υφίστανται, γενικώς, άλλου είδους λύσεις.

134. Ως προς το ζήτημα αυτό, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας αποτελεί μόνον η αρχική μορφή του άρθρου και ότι αυτή δεν προβλέπει, ούτε καν στοιχειωδώς, την εξέταση εναλλακτικών λύσεων.

135. Όσον αφορά την ισχύουσα σήμερα ρύθμιση, επισημαίνεται ότι —όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή— δεν αρκεί το γεγονός ότι ο νομοθέτης εξέτασε το ζήτημα αυτό. Αντίθετα, από το άρθρο 9, παράγραφος 2, τέταρτη περίπτωση, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών προκύπτει ότι πρέπει να καθοριστεί μια αρχή, η οποία να ελέγχει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως στη *συγκεκριμένη περίπτωση*. Δεν μεταφέρθηκαν επίσης στο εσωτερικό δίκαιο οι λοιπές επιταγές του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, που αφορούν τα μέσα συλλήψεως και θανατώσεως καθώς και τους ελέγχους.

136. Η παρατεθείσα εθνική διάταξη επιτρέπει ακόμη τη σύλληψη, τη θανάτωση και την

ιδιοποίηση ειδών πτηνών που προστατεύονται, για την πρόληψη ζημιών σε «λοιπές μορφές ιδιοκτησίας», και, συνεπώς, προβλέπει έναν λόγο παρεκκλίσεως που δεν περιλαμβάνεται στον περιοριστικό κατάλογο του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Κατά συνέπεια, το άρθρο 60, παράγραφος 3, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας περί θήρας δεν συμβιβάζεται προς το άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 2.

137. Πρέπει, επομένως, και ως προς το σημείο αυτό να γίνει δεκτή η προσφυγή.

4. Ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ

138. Όσον αφορά το ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 34, παράγραφος 1, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ για την προστασία της φύσεως, μπορεί να επιτραπούν εξαιρέσεις από τις υφιστάμενες προστατευτικές διατάξεις, μεταξύ άλλων, όταν αυτό εξυπηρετεί την παραγωγή ποτών. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι το πραγματικό της εξαιρέσεως λόγω παραγωγής ποτών δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση των πτηνών, διότι αποσκοπεί να καταστήσει δυνατή την παραγωγή αλκοολούχων ποτών από συγκεκριμένα είδη φυτών. Το γράμμα της διατάξεως δεν

περιέχει εντούτοις τέτοιο περιορισμό. Η ρύθμιση δημιουργεί, με τον τρόπο αυτό, μια πρόσθετη περίπτωση εξαιρέσεως, που δεν περιλαμβάνεται στους περιοριστικά αναφερόμενους λόγους εξαιρέσεως του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

139. Πέραν αυτού, η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 72, παράγραφος 3, του νόμου του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ περί θήρας παρέχει τη δυνατότητα εξαιρέσεων από την απαγόρευση χρησιμοποίησεως παγίδων για τη θανάτωση αγρίων ζώων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια του άρθρου 9, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Και αυτή η αιτίαση είναι βάσιμη. Η ρύθμιση του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ δεν συμβαδίζει με τον περιοριστικό χαρακτήρα των επιτρεπτών λόγων εξαιρέσεως που θεσπίζει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών, διότι επιτρέπει την τοποθέτηση παγίδων, όταν «δεν είναι με άλλο τρόπο δυνατή η προάσπιση εξίσου σημαντικών δημοσίων συμφερόντων». Εξάλλου, δεν έχουν μεταφερθεί με επαρκή τρόπο στο εθνικό δίκαιο οι επιταγές του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία των πτηνών.

140. Κατά συνέπεια, το άρθρο 9 δεν έχει μεταφερθεί προσηκόντως στο εσωτερικό δίκαιο του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ. Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτή, ως προς το σημείο αυτό, η προσφυγή της Επιτροπής.

5. Ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου

141. Η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως του ομόσπονδου κράτους του Τιρόλου περί προστασίας της φύσεως επιτρέπει να απομακρύνονται οι κουρούνες, τα ψαρόνια και τα λάπινα από τις γεωργικές και δασοκομικές καλλιέργειες, χωρίς μεταφορά των κριτηρίων του άρθρου 9 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών στο εσωτερικό δίκαιο. Η Δημοκρατία της Αυστρίας ανακοινώνει τη θέσπιση νέας ρυθμίσεως, υποστηρίζει όμως και την άποψη ότι δεν πρέπει καν να γίνεται επίκληση του άρθρου 9 διότι, σύμφωνα με το άρθρο 5, στοιχείο δ', πρέπει να απαγορεύεται η ενόχληση των πτηνών, όταν αυτή έχει σημαντικές συνέπειες σε σχέση με τους αντικειμενικούς σκοπούς της οδηγίας. Η επιτρεπόμενη απομάκρυνση δεν έχει όμως τέτοιες σημαντικές συνέπειες.

142. Οι ισχυρισμοί της Δημοκρατίας της Αυστρίας δεν είναι όμως πειστικοί. Αν τα προαναφερθέντα είδη εκδιωχθούν πράγματι από όλες τις γεωργικές και δασοκομικές καλλιέργειες καθώς και τους ιδιωτικούς κήπους, δεν θα τους απομείνει καθόλου ζωτικός χώρος. Η επιτρεπόμενη ενόχληση είναι, συνεπώς, ικανή να επηρεάσει σημαντικά τους σκοπούς της οδηγίας για την προστασία των πτηνών. Δεν θα μπορούσε, κατά συνέπεια, να επιτραπεί παρά μόνον βάσει του άρθρου 9. Οι προϋποθέσεις όμως που ορίζει το άρθρο αυτό δεν έχουν μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο.

143. Η προσφυγή πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτή ως προς το σημείο αυτό.

Θ — *Επί του άρθρου 11 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών*

ται άδεια σε περίπτωση δυσμενών συνεπειών επί της τοπικής πανίδας και χλωρίδας.

144. Το άρθρο 11 αφορά την εισαγωγή ειδών πτηνών που δεν ζουν εκ φύσεως στα κράτη μέλη και έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η τυχόν εισαγωγή ειδών πτηνών που δεν ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών να μην προξενεί καμία βλάβη στην τοπική χλωρίδα και πανίδα. Συμβουλευούνται και σχετικά την Επιτροπή.»

145. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας δεν μετέφερε προσηκόντως αυτή τη διάταξη της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, διότι το άρθρο 17, παράγραφος 5, του νόμου του ομόσπονδου αυτού κράτους περί προστασίας της φύσεως εξαρτά την εισαγωγή και ανάπτυξη ειδών πτηνών που δεν ζουν εκ φύσεως στο εν λόγω κράτος από την προϋπόθεση της μη προκλήσεως «διαρκούς» βλάβης των εγχωρίων ειδών ή τοπίων. Με τον τρόπο αυτό εισάγεται ένα πρόσθετο, μη περιλαμβανόμενο στην οδηγία κριτήριο.

146. Η Δημοκρατία της Αυστρίας αντιτάσσει ότι για την εισαγωγή ειδών πτηνών που δεν ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο έδαφος του εν λόγω ομόσπονδου κράτους απαιτείται άδεια της Κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους, η οποία ερμηνεύει την εθνική διάταξη κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία, έτσι ώστε να μην χορηγεί-

147. Το άρθρο 11 της οδηγίας για την προστασία των πτηνών θέτει υψηλότερα όρια για την εισαγωγή ειδών πτηνών που δεν ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών, από ό,τι η εθνική ρύθμιση. Το άρθρο 17, παράγραφος 5, του νόμου του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας, περί προστασίας της φύσεως δεν μεταφέρει, συνεπώς, προσηκόντως την οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο. Προαναφέρθηκε, εξάλλου, ότι δεν αρκεί για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο η σύμφωνη προς την οδηγία ερμηνεία εκ μέρους των αρχών⁶².

148. Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και ως προς το τελευταίο αυτό σημείο.

III — Επί των δικαστικών εξόδων

149. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα,

⁶² — Βλ. ανωτέρω, σημείο 15.

εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Όσον αφορά το μέρος της προσφυγής που εξακολουθεί ακόμη να αποτελεί αντικείμενο της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας, τα αιτήματα της Επιτροπής γίνονται σε μεγάλο βαθμό δεκτά, με αποτέλεσμα να πρέπει να καταδικασθεί η Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα. Το ίδιο ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδι-

κασίας, όσον αφορά τις αιτιάσεις από τις οποίες παραιτήθηκε η Επιτροπή. Στο μέτρο αυτό, η Δημοκρατία της Αυστρίας προκάλεσε την προσφυγή, διότι η νομοθεσία της προσαρμόστηκε καθυστερημένα προς τις επιταγές του κοινοτικού δικαίου. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας πρέπει να φέρει στο σύνολό τους τα δικαστικά έξοδα.

IV — Πρόταση

150. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

1. Η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 10 και 249 της Συνθήκης, καθώς και το άρθρο 18 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών, παραλείποντας να μεταφέρει προσηκόντως στο εσωτερικό δίκαιο τις ακόλουθες διατάξεις:

— το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, όσον αφορά τα ομόσπονδα κράτη του Burgenland, του Kärnten, της Κάτω Αυστρίας, της Άνω Αυστρίας και της Στυρίας,

— το άρθρο 5 στα ομόσπονδα κράτη του Burgenland, του Kärnten, της Κάτω Αυστρίας, της Άνω Αυστρίας και της Στυρίας,

- το άρθρο 6, παράγραφος 1, στο ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας,
- το άρθρο 7, παράγραφος 1, στα ομόσπονδα κράτη του Kärnten, της Κάτω Αυστρίας και της Άνω Αυστρίας,
- το άρθρο 7, παράγραφος 4, στα ακόλουθα ομόσπονδα κράτη για τα ακόλουθα είδη πτηνών:
 - στο ομόσπονδο κράτος Kärnten για τον αγριόκουρκο, τον λυροπετεινό, τη φαλαρίδα, την μπεκάτσα, τη φάσσα και τη δεκαοχτούρα,
 - στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας για τον αγριόκουρκο, τον λυροπετεινό και την μπεκάτσα,
 - στο ομόσπονδο κράτος της Άνω Αυστρίας για τον αγριόκουρκο, τον λυροπετεινό και την μπεκάτσα,
 - στο ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ για τον αγριόκουρκο, τον λυροπετεινό και την μπεκάτσα,
 - στο ομόσπονδο κράτος της Στυρίας για τον αγριόκουρκο, τον λυροπετεινό και την μπεκάτσα,

- στο ομόσπονδο κράτος του Τιρόλου για τον αγριόκουρκο και τον λυροπετεινό,
- στο ομόσπονδο κράτος Vorarlberg για τον λυροπετεινό,
- και στο ομόσπονδο κράτος της Βιέννης για την μπεκάτσα,
- το άρθρο 8 στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας,
- το άρθρο 9 στα ομόσπονδα κράτη του Burgenland, της Κάτω Αυστρίας, της Άνω Αυστρίας, του Σάλτσμπουργκ, του Τιρόλου και της Στυρίας,
- το άρθρο 11 στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Αυστρίας.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα.